

HAJDÚ-BIHARI

XXXIX. ÉVFOLYAM
34. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1982. II. 10.
SZERDA

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

Előadás a megyei politikai akadémián

Az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottsága megyei politikai akadémiájának soron következő előadását rendezték meg kedden délután a Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában. A politikai akadémia hallgatóit a megye városából és községeiből érkező párt-, állami, gazdasági és tömegszervezeti, tömegmozgalmi vezetők, vezető propagandistákat dr. Kónya István, a megyei párt-vezetőbizottság tagja, tanszékvezető egyetemi tanár üdvözölte, majd dr. Ory Imre, az Egészségügyi Minisztérium anyai-, gyermek- és ifjúságvédelmi osztályának vezetője tartott előadást népszerűgöng és népszerűpolitikai aktuális problémáiról.

Kollektív érdekeltség a Hajdúnánási Állami Gazdaságban

Ülésezett az Állami Gazdaságok Együttműködési Tanácsa

Az egy esztendeje működő, A Hajdúnánási Állami Gazdaság sajátos adottságai közé tartozik, hogy a 8500 hektáros terület hét, egymástól viszonylag távoli részből áll. A szétaprózottság indokolta, hogy ne üzemi egységek, hanem ágazatok formájában szervezzék a munkát.

A fizikai dolgozók jelentős részénél a teljesítmény határozza meg a kereseteket, a prémium aránya viszonylag kicsi az egész jövedelemhez képest. A jelentősége mégsem elhanyagolható, a negyedévi prémium esetleges elmaradása komoly figyelemre méltó magukról megfontolkozó, felelősségteljes dolgozók számára.

A műszaki és adminisztratív állomány részére kidolgozott prémiumrendszer két alkotóelemből áll. Az egyik részt a főágazatok élén álló vezető minden előzetes feltétel nélkül megkapja, azzal belátása szerint gazdálkodhat, ösztönözheti különfeladatok végrehajtását. Fontos megjegyezni azonban, hogy ebből a keretből kell kifizetni az ágazaton belül teljesített túlórákat is. Ez egyrészt ösztönzi a kollektív túlórák csökkentését, amennyiben pedig a túlóra elkerülhetetlen, a többletmunkaidő intenzív kihasználására.

A prémiumrendszer másik részét nem automatikusan kapják az ágazatok. Ennek mértékét, mennyiségét alapvetően az ágazati munkaversenyben elért eredmény határozza meg, de a pénz kiadásának feltétele, hogy az ágazat az előírt bérszinten „belül maradjon”. A munkaverseny évente kétszer 16 fős munkabizottság pontosztos rendszerben értékeli, a pontok 60 százalékát a termelési eredmények, 10-10 százalékát pedig a belső munkaverseny szervezetsége, a munkahelyi rend és tisztaság, a munkavédelem és tűzbiztonság állapota, valamint a

Kék, rózsaszín, piros és fehér színekben pompázó cserpes virágok

TAVASZ A TÉLBE

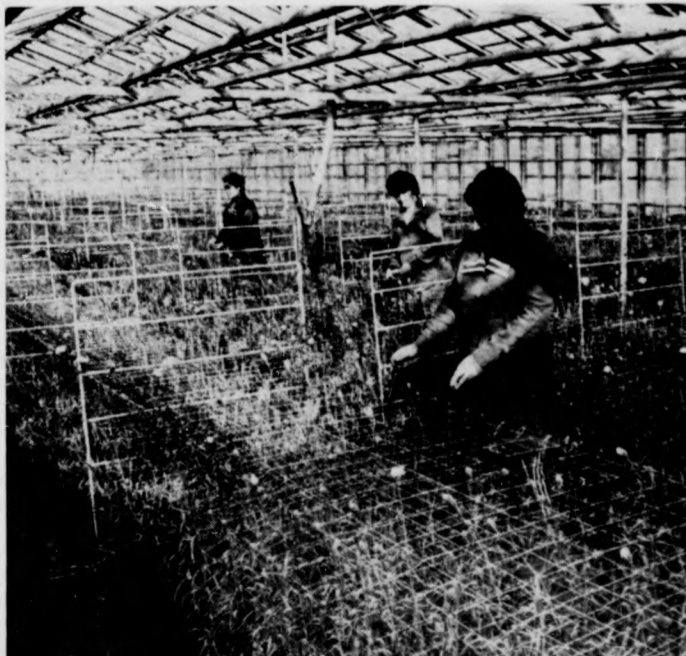
Dús pára csapja meg a belepót, akár egy meleg májusi eső után.

A Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Vállalat kertészetének 5500 négyzetméternyi termálvízzel fűtött üvegházában tavasz is van valóban. Az egyik traktusban fikusok, szőlők, paprikák, paradicsomok, káposzták, kizsuzogva termelnek. A kertészet most, Janovitz Emil főmérnök tájékoztatása szerint, a tavaszi és nyári virágellátás megalapozása mellett már a naponapra készülő, 35 ezer tő szegfű, 30 ezer szál tulipán és sok más egyéb fajta virág várja, hogy március 8-án a szebbik nap iránti tisztelet kifejezője legyen.

A vállalat, amely a parkgondozás, parképítés mellett virágtermesztéssel és értékesítéssel is foglalkozik, három üzletén és az AFEZ-üzleteken keresztül Hajdú-Bihar megye virágellátásának jelentős tényezője, de utazás illatozó, pompázó termékből a szomszéd megyékbe is. A kertészet most, Janovitz Emil főmérnök tájékoztatása szerint, a tavaszi és nyári virágellátás megalapozása mellett már a naponapra készülő, 35 ezer tő szegfű, 30 ezer szál tulipán és sok más egyéb fajta virág várja, hogy március 8-án a szebbik nap iránti tisztelet kifejezője legyen.

Igy tüdzelik a táptalajban nevelkedő parányi begónia-töveket

Bimbózzák az amerikai szegfűt, hogy a megmaradtakból szebb s nagyobb virágot neveljenek a tövek
Fotó: Kalmár István

Két és fél millió a rokkantak segítésére

Herczku Józsefné átadja a gyűjtés eredményét tartalmazó listát dr. Szabó Imre tanácselnöknek

1981-ben a rokkantak nemzetközi éve világszerte ráirányította a figyelmet a társadalmi beilleszkedésben egészségileg akadályoztatott embertársainkra. Megyénkben is számos kezdeményezés, akció indult azért, hogy könnyítsenek azok helyzetén, akik testi vagy értelmi fogyatékoság miatt nem tudnak másokhoz hasonlóan munkát vállalni, sőt gyakran önmaguk ellátását is nehezen tudják biztosítani.

A Magyar Vöröskereszt szervezeti pénzügyi akciói kezdeményeztek, amelyek keretében az aktivisták gyűjtötték össze az egyéni felajánlott összegeket. Az akció eredményeként mintegy két és fél millió forint gyűlt össze, ezt az összeget kedden délelőtt Herczku Józsefné, a Vöröskereszt megyei vezetőségének titkára a megyei tanács végrehajtó bizottságának ülésén jelképesen átadta.

A megyei tanács állami költségvetésből húszmillió forint értékű beruházást vállal, ami a nagyháti szociális otthonhoz kapcsolódóan. Itt nyolcvan fogyatékos ember munkában való foglalkoztatására lesz lehetőség. A Vöröskereszt által gyűjtött

összeg ennek a foglalkoztató intézetnek a minél jobb színvonalú felszerelésére szolgál majd.

Lengyel elnök Madridban FOLYTATÓDIK A TALÁLKOZÓ

MADRID, 1982. február 9. (MTI) — Kedden délelőtt a spanyol fővárosban folytatva munkáját az európai biztonság és együttműködés kérdéseivel foglalkozó madridi találkozó. A csaknem kéthavi szünetet követő első ülésen, a francia ábcé szerinti sorrendnek megfelelően az elnökök joga a lengyel küldöttséget illette meg. A keddi ülést így negyedik tizeköt órakor József Wjaczk lengyel külügyminiszter-helyettes nyitotta meg.

József Wjaczk rövid megnyitói beszédében emlékeztetett arra, a madridi találkozó feladata, hogy biztosítsa az európai biztonság és együttműködés Helsinkiben elkezdett folyamatának továbbvitelét és bővítését. A lengyel miniszterhelyettes továbbá rámutatott, bár je-

lenleg a nemzetközi helyzet nehezebb, mint korábban volt, változatlanul van lehetőség arra, hogy folytassák a párbeszédet és érdemi, kiemelt ültetésű záródokumentum elfogadásával fejezzék be a találkozót.

Az elnök ezután a több mint húsz felszólalásra jelentkező közül elsőként Esztergályos Ferenc nagykövetnek, a magyar küldöttség vezetőjének adta át a szót.

A vitában elsőként Esztergályos Ferenc nagykövet, a magyar küldöttség vezetője emelkedett szólásra. Hangsúlyozta, hogy a magyar küldöttség teljes mértékben magának vállalja az elnöki megnyitásban kifejtett célokat, és kész a többi résztvevő küldöttséggel együttműködni a célok elérése érdekében.

— Találkozózat — mon-

(Folytatás a 2. oldalon)

K

RDULÓNAPTÁR

n évvel ezelőtt, 1902. évi született és 39 éves 1941 decemberében halt el Gabriel Péri neves kommunista újságíró.

a szocialista ifjúsági tagja lett, majd 18 éves 20-ban a Francia Kom-párt tagjainak sorába et évvel később már a ia ifjúsági szövetség ára: 22 évesen a párt bizottságának tagja. i bizták meg a L'Hu-külpolitikai rovatának el. A nemzetközi hely-sta elemzésén fül rend-telepítette a lap a nyu-letelenes intrikákat is. rit több ízben letartó-z-bebörtönözték. 1932 és t nemzetgyűlési képvis-aki ebben a minőségé-rihetetlenül harcolt a imperializmus nemzet-olitikája ellen.

et megszállás idején az mozgalom kiemelkedő nt tevékenykedett; ille-olapokat szerkesztett, ő zezője az illegálisan és terjesztett L'Humani-cikkeinek. 1941-ben zték, majd kivégezték. napok című könyve agon előszavával jelent magyar fordításban is t látott.

ÜGYELETES SZERKESZTŐ

Boda László
Telefon: 12-144

S EXPORT. A Ma-gdülöcsapágy Művek-en a legdinamikusabb est a tőkés exportnál ak elő: ezt 10-15 kal kell növelni, tervezett 11 millió árbevétel realizálód-

ÉLYEG. Az évfordu-mények 1982. sorozat n a posta február jelenteti meg a X. vezeti világhong-köszöntő, két forint ú bélyeget, mely Pál grafikusművész alapján az Állami ban készült.

POLITIKAI TAJÉ-TÓ. A debreceni omás nagy oktató-én szerdán, február 6 órai kezdettel kül-tájékoztató: tartá-ndósgál látják Chrudi-ost.

MUNKÁSOSZTÁLY ETE. A Debreceni rban a pártbizottság tosan figyelemmel a gyárban dolgozó tint ezer fizikai mun-tyetét. A legutóbbi t során széles körű getést folytattak a kkal.

OK FÉRJHEZ MEN- vtertesen ma, kedden kezdettel a művelő-zban mutatja be a i Színház az Imádok menni című előadá-

VITA. A hallgatók támogatásának új rét, a DOTE ösztön-ikáit és a pályázati elmúlt évi tapasztalatták meg a Deb-Orvostudományi KISZ-bizottságá-ületei ülésén.

FÖLDIEK SZARVA- A Debreceni Agrártu-Égyetem szarvati es-meliorációs sza-úsz alóirai mérnök-továbbképzését kezd-

ZLEMÉNYEK

lik kedves vendégein-ty a Szabó István áltá-ter 5. sz. alatt megnyi-ferőifodrászületünk. artás: hétfő, szerda, csü-öntek: 6.30-21 óráig. -21 óráig, szombaton: óráig. Fodrász Ipari Szö-Debrecen. (x)

férfi fodrászületünk ottunk a Diószegi út 6. BARNEVAL-lal szem-és 8-18 óráig. (x)

ányfermentáló Üzem ve-üzemi bővítésébe fel-előjegyzéseket hirdet-ek részére 3 éves korig-zés a bővítővezetőnél. (x)

Szerkesztőség: Debrecen. Telefon: 12-144 — Feltöl-nt, egy évre 400 forint —

Folytatódik a madridi találkozó

(Folytatás az 1. oldalról)

si folyamat eredményeinek megőrzését, további bővítését szolgáló záródokumentum elfogadása elé. Küldöttségünk úgy véli: az itt képviselt államok túlnyomó többsége — Magyarországhoz hasonlóan — ebben érdekel.

A magyar küldöttség ebben a szakaszban is a találkozó eredményes befejezését célzó, tárgyszerű és higgadt munkára törekszik. A záródokumentum szövegének túlnyomó része kész. Ezt az értékes munkát mindenképpen meg kell őriznünk. Az, amit közel két évi fáradságos munkával elértünk, egyáltalán nem kevés.

Magyarország egyértelműen az enyhülés folytatásáért száll síkra. E célból a katonai enyhülés előmozdítása továbbra is elengedhetetlen szükségesség. Igaz, a jelenlegi helyzet összetettebb és több nehézséggel telített, mint korábban.

Nagy súlyt helyezünk arra, hogy a záródokumentum, az egyenlő biztonság alapján, rendelkezzen az európai bizalomerosztó és leszerelési kérdésekkel foglalkozó konferencia összehívásáról is. Megítélésünk szerint a még nyitott problémák higgadt, realista megközelítéssel, az eltérő álláspontok jószándékú figyelembevételével megoldhatók.

Európa sokat veszítené a figyelmetlenül a magyar nagykövét, ha elszalasztaná a kínáló lehetőséget. Jóllehet az európai biztonság és együttműködés sorsa nem egyedül és kizárólag a madridi találkozó kimenetelétől függ, a magyar küldöttség konstruktív befejezést akar, és bízik benne, hogy a józan ész most is felülkerekedik.

Mint várható volt, a NATO-országok külügyminiszterei felszólalásaikban a lengyelországi helyzetnek szentelték a legnagyobb figyelmet, durván beavatkozva a szocialista ország belügyeibe. Különösen éles hangú beszédében Alexander Haig amerikai külügyminiszter a helsinki záróokmány megsejtésével vádolta a lengyel kormányt, és az ismert amerikai álláspontnak megfelelően a Szovjetuniót tette felelőssé a Lengyelországban történtekért, majd követelte a szükségállapot megszüntetését. Csak akkor lehet szó a tárgyalások folytatásáról, a helsinki folyamat továbbfejlesztéséről — mondotta —, ha ezeket a feltételeket teljesítik.

Leo Tindemans belga külügyminiszter, a közös piaci tizek nevében csak röviden érintette a madridi találkozót, előtől álló feladatokat, viszont igen hosszan foglalkozott a lengyel helyzettel, talmat tekintve az amerikai külügyminiszter felszólalásához hasonló módon.

A vitában felszólaló Hans-Dietrich Genscher nyugatnémet külügyminiszter is elítélte a Lengyelországban végrehajtott intézkedéseket, de eltérően többi nyugati kollégájától; hosszasan méltatta a helsinki folyamat jelentőségét s a madridihoz hasonló találkozó fontosságát. Nemcsak akkor van szükség párbeszédre — mondotta —, amikor a légkör derűs, hanem akkor is, amikor fellegek borítják az eget.

József Wierjacz lengyel külügyminiszter-helyettes felszólalásában a NATO-külügyminiszterek beszédeit a lengyel belügyekbe való nyílt beavatkozásnak minősítette, és rámutatott, hogy ezzel megsértik a helsinki záróokmány tényleges rendelkezéseit. Nem tagadta, hogy a szükségállapot bevezetése magával hozta az emberi és szabadságjogok részleges korlátozását, de ezt szükségessé tette az intézkedések minősítése, amelyek fokozatosan feloldanak, ahogyan a helyzet normalizálódik. A normalizálás pedig csak akkor lehetséges, ha megszűnik az az aknámunka, amely a lengyel állam alapjait vette célba. A lengyel válságból — hangsúlyozta — csak úgy lehet kijutni, ha mind az országok belől, mind azon kívül stabilizációra törekcsenek.

Leonid Iljicsov szovjet külügyminiszter-helyettes felszólalásában erélyesen visszautasította a lengyel belügyekbe való nyugati beavatkozási kísérleteket és szovjetellenes vádaskodásokat, amelyek sértik a helsinki záróokmány és az ENSZ-alapokmány megfelelő rendelkezéseit. A szovjet küldöttség vezetője emlékeztetett rá, hogy a madridi találkozón nincs helye a hidegháborút idéző politikai színjátékoknak.

Figyelmeztetett arra, hogy éppen az Egyesült Államok az, amely beavatkozik a lengyel belügyekbe politikai, gazdasági és ideológiai aknámunkájával. Az a Washington — mondotta — kíván mások fölött ítéletet mondani, amely világszerte olyan terrorrendszerek támogatója, mint a chilei és a salvadori, és amelynek elnöke éppen a madridi találkozó folytatásához időzítve jelentette be,

hogy újból gyártani kívánja a vegyi fegyvereket.

Iljicsov hangsúlyozta, hogy az ilyen amerikai magatartás veszélyeztetni a madridi találkozót és vele az összeurópai folyamat egész mechanizmusát. Washington az atlanti szövetséget is olyan eszközként kívánja felhasználni, amellyel szövetségei valóságos érdekeikkel ellentétes lépésekre kényszerítheti. A Szovjetunió nem kíván visszatérni a hidegháborúhoz, érdekelt a madridi találkozó sikerében, amelynek a jelenlegi nemzetközi helyzetben nagy jelentősége lenne.

A madridi értekezlet felújításának napján délutánig kilenc ország képviselője kapott szót, és tizenhat felszólaló szerepel még az előzetes napirenden. A NATO-országok példátlan lengyel és szovjetellenes propagandakampánya miatt az elnök Wierjacz lengyel külügyminiszter-helyettes kora délután javasolta, hogy a plenáris ülés napoljálék a péntekre, a következő plenáris ülés napjára. Csehszlovákia és Bulgária támogatja a javaslatot, a NATO többje és a semleges országok nevében szóló Ausztria viszont elutasította. A 35 ország képviselői ezután zárt ajtó mögött folytatták a vitát a lengyel ügyrendi javaslatról.

Teljes ülés Genfben

Genf, 1982. február 9. (TASZSZ) — Kedden Genfben teljes ülést tartottak a Szovjetunióknak és az Egyesült Államoknak az európai nukleáris fegyverzetek korlátozásáról tárgyaló küldöttségei.

Enyhítik a szükségállapotot Lengyelországban

VARSÓ, 1982. február 9. (PAP) — A belügyminiszter rendelete alapján szerdtől enyhítik a szükségállapotot egyes korlátozó intézkedéseit Lengyelországban.

A belügyminiszter feloldja a helyváltoztatásra vonatkozó kötelező engedélykérését a következő személyek esetében: az állami és szövetkezeti szervezetek által hivatalos útra kiküldött személyek; a tanulmányuk színhelyére ér-

kezők; az internátusokból, valamint az egyetemi és munkáskollégiumokból szabadnapokra állandó lakhelyükre távozók; a 60 éven felüli lakosok és a 10 éven aluli gyermekek. Változatlanul érvényben marad a kötelező engedélykérés a határmenti körzetekben lakók számára.

Szerdtől helyreállítják a városok közötti telefon- és telex-összeköttetést.

Hazaérkezett az MSZMP küldöttsége Párizsból

Kedden hazaérkezett Párizsból a Magyar Szocialista Munkáspárt küldöttsége, amely Korom Mihálynak, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a Központi Bizottság titkárnak vezetésével részt vett a Francia Kommunista Párt XXIV. kongresszusán. A küldöttség tagja volt Berecz János, a Központi Bizottság tagja, a KB külügyi osztályának vezetője. (MTI)

Előkészületek Havannában

HAVANNA, 1982. február 9. (MTI) — Kedden délelőtt Havannában ülést tartott a Szakszervezeti Világszövetség Végrehajtó Irodája és Főtanácsa. A két ülésen a X. szakszervezeti világkongresszus előkészületeit vitatták meg, és megállapították a kongresszus munkarendjét.

Kedden délután Gáspár Sándor, a Szakszervezeti Világszövetség elnöke sajtóértekezleten tájékoztatta a kubai és a nemzetközi sajtó képviselőit az SZVSZ Végrehajtó Irodájának és Főtanácsának üléséről. Gáspár Sándor sajtóértekezletén kiemelte a kongresszus példás előkészítését, s ezért köszönetét tolmácsolta a Kubai Dolgozók Központjának, az ország dolgozó népének és a kubai kormányknak. Hangsúlyozta: minden készen áll arra, hogy szerdán délelőtt tíz órakor a havannai kongresszusi palotában több mint ezer küldött részvételével megkezdődjék a földkerékesség mintegy kétszáz millió dolgozóját képviselő X. szakszervezeti világkongresszus.

Mubarak és a széljárás

Hoszni Mubarak egyiptomi elnök figyelemre méltó körútról tért haza hétfőn éjszaka Kairóba. Szinte valamennyi fontosabb nyugat-európai fővárosban tárgyalta, s főkerezte Washington is, ahol a többi között Reagan elnökkel folytatott eszmecsere.

Aligha véletlen, hogy a világsajtó megkülönböztetett érdeklődést tanúsított az elnök tárgyalásai iránt. Kairó politikájában már korábban — Mubarak szinre lépése óta — bizonyos változások észlelhetők, s a tókes világban tett látogatása ezért adott alkalmat a találgatásokra.

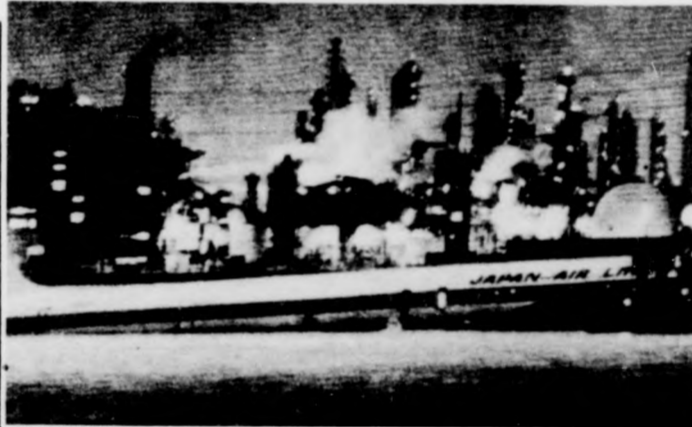
Mind nyilvánvalóbbá válik: Egyiptom szeretné viszszerkezni az arab világban elvesztett tekintélyt, és arra törekszik, hogy elozzlassa a nagyfokú bizalmatlanságot. Mubarak szinte nyomban megválasztása után bizonyos gesztusokat tett az ellenzéki erőkk szemben, s nyugat-európai, valamint washingtoni megnyilatkozásai egyaránt azt tükrözik: Szadatnál jóval rugalmasabb politikusként került az ország élére.

Washingtoni megfigyelők például feltűnően találták, hogy Mubarak szinte említés nélkül hagyta Camp Davidet, annál nyomatékosabban szót a palesztinok jogairól. Hasonló következtetésekre jutottak a bonni tudósítók. Az egyiptomi elnök és házigazdája, Helmut Schmidt kancellár a közös sajtóértekezleten szükségesnek látta hangsúlyozni: a közel-keleti válság rendezése csakis úgy lehetséges, ha elismerik a palesztinok örendelkezési jogát és Izrael állam létét. S akinek netán kételye maradt Mubarak határozott álláspontja iránt, azt még inkább meggyőzhette az elnök részletesebb véleménye. Egyértelműen kifejtette — akárcsak több korábbi sajtókonferenciáján —, hogy a közel-keleti rendezés kulcsproblémája a palesztin kérdés rendezése. Álláspontja értelmében a rendezés első szakaszában a Jordán-folyó nyugati partján és a Gazai-övezetben öngazgatási jogot kellene adni a palesztinoknak, s ezt követné a teljes örendelkezés biztosítása.

Mi tagadás, Mubarak elője sokkal körmonfontabban fogalmazott, s aligha véletlenül nyilvánították Szadatot a palesztin nép árulójának. Ha Mubarak csakugyan kitart álláspontja mellett — amit mind nyugat-európai, mind washingtoni tárgyalásain nyomatékkal képviselt —, akkor előbb-utóbb az arab világban is felülvizsgálhatják a Kairóhoz fűződő kapcsolatok jelenlegi befagyaszását. Arról nem is szólva, hogy Nyugat-Európa több kormánya hasonló álláspontot képvisel, s ellentétben a palesztin ügyben rendkívül merev washingtonnal — és persze Tel Avival — sürgeti a palesztinok jogainak elismerését.

Európai tárgyalópartnereivel Mubarak alighanem közös nevezőre jutott. Washingtonban viszont arról győzte meg vendéglátóit, hogy a Nilus partján új szelek fújdognak, s ezekre nem árt felfigyelni. Egy ési arab mondás is erre int: a sivatagban csak az jut el céljához, aki figyel a széljárásra.

Gyapay Dénes

Éjszakai kép a Tokiói-öbölben. Háttérben egy olajfinomító, a vizen a japán légiforgalmi társaság utasszállító repülőgépe, amely leszállás közben az öböl vizébe zuhant. Feltételezések szerint a 174 utasból 24 személy vesztette életét. (Telefoto — AP—MTI—KS)

Mubarak hazaérkezett

Kairó, 1982. február 9. (MTI) — Hétfőn nyugati fővárost érintő körútról hétfőn este hazaérkezett Kairóba Hoszni Mubarak egyiptomi államfő.

A tíz napig tartó körúton Mubarak a Vatikánban, Rómában, Párizsban, Washingtonban, Londonban, Bonnban és Bécsben folytatott tárgyalásokat.

Mubarak hazatértekor sikeresnek minősítette körúrt, noha megfigyelők szerint nem kétséges, hogy annak legfontosabb, washingtoni állomása legfeljebb felsikert hozott. Az amerikai kormányzat ígéretet tett az Egyiptomnak nyújtott gazdasági és katonai támogatás fokozására. Nem hivatalos adat szerint ez több mint egymilliárd dollár értékű gazdasági hitelek és több mint 1,3 milliárd dollárnyi katonai kölcsönöket jelent. Politikai téren Mubaraknak az amerikai-palesztin párbeszédre tett javaslata nem ért el több sikert, mint amikor ugyanez az ajánlat elődje, Szadat szájából hangzott el tavaly nyáron.

Az egyiptomi elnök ezzel együtt elkötelezte magát a Camp David-i folyamat mellett, megnyugtatta az e tekintetben netán aggódó amerikai és izraeli partnereit.

Miklós Gábor

GÖRÖGORSZÁG

Amióta az elmúlt év őszén Görögország polgárai szocialista többségű parlamentet választottak, Hellasz minden korábbiánál gyakrabban szerepel a világpolitika rivaldafényében. A változás ígéretével hatalomra került PASOK-párt azonban még adós a tömegek által igényelt belpolitikai és gazdasági reformokkal.

Amikor ismét bizonyossá lett, hogy a korábbi közvélemény-kutatások eredményei valóságok voltak, s a Pánhellén Szocialista Mozgalom, a PASOK a görög parlamenti választás abszolút győztese, a párt alapító vezére, Andreasz Papandreu kijelentette: megtartja a választási kampány során tett ígéreteit, a „görög néppel kötött szövetségét”. Az első hónapok természetesen kevés alapot adnak az új kormány merlegének elkészítésére, mindenesetre tény, hogy a radikális változások helyett inkább csak tapogatózó reformkísérleteknek vagyunk tanúi.

NATO ES EKG

A PASOK külpolitikai programjának gerince a NATO-val és a Közös Piac-cal való szakítás volt. A tavaly decemberi brüsszeli atlanti tanácskozáson Papandreu — aki a hadügyi tárca birtokosa is — azt követele a NATO-partnereitől, hogy garantálják Görögország keleti határait is, azaz adjanak biztosítékot arra, hogy megvédik az országot török támadás esetén. Ezt a garanciát Athén nem kapta meg — s Papandreu hazatérve kijelentette: Megkezdődött a szakítás a NATO-val. A kormányfő a többi között a

rög kormány a tengeri határok 12 mérföldre való kiterjesztésére készül. Ez azért hűsba vágó, mert az Égei-tenger szigetei — némelyik a török part közvetlen közelében fekszik — Görögországhoz tartoznak. Törökország arra hivatkozik, hogy a felségvizek kiterjesztése lehetetlenné tenné a szabad hajózást a szigettengeren, s kikötőit elzárna. Szintén vitatott kérdés a két állam között az Égei-tenger vize alatt rejlő ásványkincsek (kőolaj?) kiaknázásának kérdése. Különös jelentősége van tehát annak a Papandreu-bejelentésnek, amely szerint a térségre vonatkozó korábbi megállapodást, az ún. Rogers-tervet, semmisnek tekintik.

Papandreu miniszterelnök azzal is ellentétbe került a NATO-val, hogy mind ez ideig nem volt hajlandó csatlakozni az atlanti tömb és az EKG szovjet- és lengyelellenes szakcióihoz: azokat haszontalannak és károsnak minősítette. Igaz, rendkívül nagy a külső és belső nyomás a PASOK-kormányra, hogy változtassa meg álláspontját.

A görög külpolitika számára a legfontosabb viszonylat a Törökországgal fenntartott viszony. Ez évtizedek óta a helyi háború kibontakozásának veszélyét rejti magában. Ankarában az utóbbi hetekben arra figyelmeztettek, hogy a görög kormány a tengeri határok 12 mérföldre való kiterjesztésére készül. Ez azért hűsba vágó, mert az Égei-tenger szigetei — némelyik a török part közvetlen közelében fekszik — Görögországhoz tartoznak. Törökország arra hivatkozik, hogy a felségvizek kiterjesztése lehetetlenné tenné a szabad hajózást a szigettengeren, s kikötőit elzárna. Szintén vitatott kérdés a két állam között az Égei-tenger vize alatt rejlő ásványkincsek (kőolaj?) kiaknázásának kérdése. Különös jelentősége van tehát annak a Papandreu-bejelentésnek, amely szerint a térségre vonatkozó korábbi megállapodást, az ún. Rogers-tervet, semmisnek tekintik.

A SZIGETTENGER UGYE

A görög külpolitika számára a legfontosabb viszonylat a Törökországgal fenntartott viszony. Ez évtizedek óta a helyi háború kibontakozásának veszélyét rejti magában. Ankarában az utóbbi hetekben arra figyelmeztettek, hogy a görög kormány a tengeri határok 12 mérföldre való kiterjesztésére készül. Ez azért hűsba vágó, mert az Égei-tenger szigetei — némelyik a török part közvetlen közelében fekszik — Görögországhoz tartoznak. Törökország arra hivatkozik, hogy a felségvizek kiterjesztése lehetetlenné tenné a szabad hajózást a szigettengeren, s kikötőit elzárna. Szintén vitatott kérdés a két állam között az Égei-tenger vize alatt rejlő ásványkincsek (kőolaj?) kiaknázásának kérdése. Különös jelentősége van tehát annak a Papandreu-bejelentésnek, amely szerint a térségre vonatkozó korábbi megállapodást, az ún. Rogers-tervet, semmisnek tekintik.

ÁLLAMOSÍTÁS — VALÁS

A belpolitikai reformok útja még göröngyösebb Papandreu számára. Választási kampánya során monoplíumellenes lépéseket, államosításokat ígért. A ja-

A HÉT TÉ

A fejlesztés nyühető kifejezés világért sem állí elcsépeit. Amög egyszerű szóbecs okori gazdálkodogtak benne. képp viselhető kan ebben az or genkednek töle licencek meg (Ilyenkor szorit kább azt szeretne lálnánk ki minde fejlesztők erőkö éveken át, és azt, amin más, f szágokban rég t

A MEDICOR is az a cég, amé piaci térhódítás kezében nem fé adni a nyugat lé re, ugyanakkor is kutat a fejles kús kettősségére

A lényegre té szér használhat tük tömeggyártá siker koronázza rom esztendeje annyi idő, hogy zük: „Volt pé a legmoderne technológiát, am lom — eléggé

Németi János zető-helyettes gondolok. Kisse ti az események ményszámba m USA-ból megve gépét.

— A Hampd mondia ki minc gyárt tükét. A mégis világszerte kább kereskede A részegységei rolva összeszere dobja. Nekik tel juk, hogy minél nak el. Ne felej a csomagoló már Nyugat-ból vettük. Azt mondjam, hog piackutatás el gépvásárlásokat tünk kapcsolatt dnenel.

— S nekünk v za) tügyártó gép — Hogyne. megérkezett u korszerű. Nem dáltak. A kiváló átültetése annál kelt minket.

— Nevén neve — Addig a kó a tüt elektropol minél élesebb szőrülés mint r maradt, hanem lrozást elhagy lyette a mikr távolítja el a c nevezett finom. góelek megsérte

— Finom? Németi János hetőség kedvéer az injekciós tő gát, a csövet. l leteli”. Mutatja, finom sorja. volt technológi nyitva”.

— A „hegy” cs az üvegszemce, szont elhordja.

— És sikerülé lás?

NÁDFELDOI zetemter nádat Gazdaság velen kertészeti takar A képen: Méret

(MTI-fotó: E

Éljárás

gyelemre méltó... Szinte vaia... rosbán tárgyal... között Reagan

egkülönböztetett... asai iránt. Kairó... ak színre lépése... a tőkés világnat a találgata-

n szeretné viszl... tekintélyét, es... yfokú bizalmat... gvalasztása után... rökkel szemben,

ni megnyilatko... jóval rugalma-

eltűnőnek talál... ul hagyta Camp... t a palesztinok... tak a bonni tu... zádja, Helmut

leten szükség... ralság rendezése... palesztinok ön... S akinek netán

álláspontját ille... elnök részlete... tte — akárcsak... a közel-kele-

nyugat-eurpai... kérdés rende... első szakasza... a Gazai-övezet-

palesztinoknak... ztositása.

örmonfontabban... itották Szadatot... k csakugyan ki... nyugat-eurpai,

tekkal képviselt... an is felülvisz... k jelenlegi be... Nyugat-Európa

epísel, s ellen... merv washington... t a palesztinok

ak alighanem... n viszont arról... partján új ösi... gyezni. Egy éze...

csak az jut el

Gyapay Dénes

hatterben egy olaj... társaság utas... zben az öböl vi... 74 utasból 24 sze...

AP—MTI—KS)

ubarak... érkezett

1982. február 9... Hét nyugati főt... k körüjáról hét... zérkezett Kajró... Mubarak egyip...

ig tartó körúton... Vatikánban, Ró... rízsban, Washing... donban, Bonn... esben folytatott

hazatértekor si... minősítette körü... megfigyelők sze... tétséges, hogy an... tosabb, washing... sa legfeljebb fél...

igéretet tett az... k nyújtott gaz... zatonai támogatás

Nem hivatalos... t ez több mint... dollár értékű

hiteleket és több... milliárd dollárnyi

lcsönöket jelent... éren Mubaraknak

al—palesztin pá... ett javaslatra nem

sikert, mint ami... ez az ajánlat

A HÉT TÉMÁJA: IHLETŐ KÜLFÖLDI GÉPEK

Jobb megvenni!

A fejlesztés még sokáig nyúlható kifejezés, de azt a világért sem állítanám, hogy elcsépelet. Amúgy kitaposott, egyszerű szóbecskor, már az ókori gazdálkodásban is to-pogtak benne. Am sokféle-kepp viselhető. Nagyon so-kan ebben az országban ide-gendeknek tőle. Például a licencet megvásárlásakor. (Ilyenkor szorít a cipő.) In-kább azt szeretnék, ha mi ta-lálnánk ki mindent. Olykor a fejlesztők erőlködnek hosszú éveken át, és megalkotják azt, amin más, fejlettebb or-szágokban rég túlhaladtak.

...

A MEDICOR Debrecenben is az a cég, amely hatalmas piaci térhódításainak követ-keztében nem fél valutát ki-adni a nyugat legjobb gépei-re, ugyanakkor saját maga is kutat a fejlesztés dialekti-kus kettősségének jegyében.

A lényegre térve! Az egy-szer használható injekciós tűk tömeggyártását fényes siker koronázza. Immár három esztendeje. Eltelt tehát annyi idő, hogy megkérde-zük: „Volt pénz, megvették a legmodernebb nyugati technológiát, amit — gondolom — eléggé megismertek.”

Németi János főosztályve-zető-helyettes sejtli, mire gondolok. Kissé visszaperge-ti az eseményeket. Igen, ese-ményzámba ment, hogy az USA-ból megvették a gépek gépét.

— A Hampden cég — mondja ki mindjárt — nem gyárt tüköt. A szakmában mégis világszerte jegyzik. In-kább kereskedelmi vállalat. A részegységeket megvásá-rolva összeszereli s piacra dobja. Nekik tehát az a cel-jük, hogy minél többet adja-nak el. Ne felejtsük el, hogy a csomagoló félautomatát már Nyugat-Németországból vettük. Azt már ne is mondjam, hogy kiterjedt piacutatás előzte meg a gépvásárlásokat. Így kerül-tünk kapcsolatba a Hamp-denel.

— S nekünk volt-e (ideha-za) tégypártó gépünk?

— Hogyne. Egyediek, s megérkezett ugye az új, a korszerű. Nem csupán csodá-ltuk. A kiváló megoldások átültetése annál jobban érde-kelt minket.

— Nevén nevezve, mi?

— Addig a köszörülés után a tűt elektropoliroztuk, hogy minél élesebb legyen. A kö-szörülés mint művelet meg-maradt, hanem az elektropo-lirozást elhagyhattuk. He-lyette a mikroszemcséjű távolítja el a csőről az ügy-nevezett finom sorját. A vá-góélek megsértése nélkül.

— Finom?

Németi János az elképzel-hetőség kedvéért megrajzolja az injekciós tű fontos anya-gát, a csövet. Ferdén „lesze-leteli”. Mutatja, hol is van a finom sorja. Finom: a „mi volt technológiánkhoz viszo-nyitva”.

— A „hegy” csúcsát nem éri az üvegseme, a cakkot víz-szont elhordja.

— És sikerült az átplántá-lás?

— Igen. Azonos köszörűkö-veket szerettünk be, azonos tárbefogókat.

— És a szemcseszóró?

— A „Miki” szállította.

— ??

— Ja, a Műszeripari Kuta-tóintézet.

— Ilyen könnyen ment?

— Egyévi felkészüléssel.

— És a mérnökök hogyan vették...?

— Az akadályt? Nem tor-nyosodott elébük. A minta előtűk állt. Az átalakítás inspirálta őket. Az informá-ciók nem vittek tévútra sen-ki, őszinték voltak. Az USA-ba egyszer sem kellett kimenni, s azt sem mondtam, hogy nem követte anyagi elismerés az erőfeszíté-keket.

— S mi maradt a meglevő gépekből?

— Ugyszólván egy vadon-tatúj élelésre váltottak át, s ez nem is olyan rendkívüli történet, a szellemi tenni akarásnak egy régi alakvál-tozata: tanulni s eltanulni.

— Mint a magyar — toidja meg az elharapott mondat végét Németi János. Szembe-találhatta már magát nem-egyszer ezzel a fájdalommasági kérdéssel. S nem hadakozik, hogy rágalom, meg sem lepőd-ik ettől az „állítástól”.

— Nos, az oltás fájdalomja nem neveltség. Vizsgálatra adtam ki a bizonyítást, de akár enélkül is mondhattuk volna: embere válogatja. A napnál világosabban kide-rült, hogy aki fél az oltástól, annak mindegy: japán-e vagy magyar a tü. Elsőpad ettől is, attól is. Ismerjük azonban a rosszul beadott injekció fájdalommaságát.

— Mit mond a piac?

— Az eladott tételek után csak azt, hogy az egyszer használható a jövő. Nem véletlenül. A propaganda-harcban (hogy ki a jobb tü) a konkurrencia nyilvánul meg, bár a japán áraknak alatta maradunk egy haj-szállal. Vevők Nyugat-Né-metország, Brazília, Irak, Irán, Franciaország...

Németi János nem sorolja tovább. Egy számot említ, hogy az átvett gépi megoldá-soktól 200 millió tüt remel-tek. Ennyit irányoztak elő, de már 240 milliót számolhat-nak. Az eredmények erről a lépésojéről azonban túl messze nem látni. Azt senki sem tudja, hogy a fejlesztés műhelyeiben másoktól is ta-nulva, ihletődtek a japánok meddig jutottak?

Közbevetem:

— De hát nem tökéletes-e már a tü?

— Tökéletesség? A „hegy” minősége megállapodott, de a kónusz (a tüfej) újabb igényeket (mondhatnám a divat) szerint áttetszővé változott.

Nincs több kérdésem. Al-kalmazkodunk. S nem meg-illetődve.

Szalai Csaba

NEMZETKÖZI SZAKSZERVEZETI MOZGALOM

Világkongresszus Havannában

A Szakszervezeti Világ-szövetség, amikor meghívja kongresszusaira a világ szer-vezett dolgozóinak képvisé-lőit, az egység helyreállítá-sáért lép fel. Ugyanez az alapvető célkitűzés érvénye-sül akkor is, amikor a kongresszus napirendjét ál-lítják össze. Olyan kérdések megvitatását javasolják, amelyek a világ valamennyi bérből és fizetésből elő dolgozó emberét érintik, meghatározó jelentőségűek sorsuk alakulása szempont-jából.

Három fontosabb doku-mentum és több határozati javaslat tervezete kerül a havannai kongresszus kül-döttei elé. A fő dokumen-tum címe: A nemzetközi szakszervezeti mozgalom és a nyolcvanas évek kihívása. A második: A társadalom-biztosítási charta. A harmad-ik az SZVSZ alapszabá-lyának módosítására vonat-kozó javaslatokat tartal-mazza.

A fő dokumentum alapos áttekintést ad napjaink vilá-ghelyzetéről, részletesen elemzi a szakszervezeti dol-gozók körülményeit a tőkés, a fejlődő és a szocialista országokban. Nagy teret szentel a kapitalizmus elhű-ződő válságának. Rámutat arra, hogy a tüke — nemze-ti és nemzetközi méretekben egyaránt — a válság terheit mindinkább a dolgozókra akarja hárítani, ami a leg-nagyobb kihívást jelenti a szakszervezetek számára. A szocialista országok szak-szervezetei már többször nyilvánították készségüket, hasonlóan a Szakszervezeti Világszövetséghez, hogy a szakszervezetek nemzetkö-zi tanácskozáson hangolják össze feladataikat és tevő-kenységüket a „multik” erő-szakos, mind agresszívabb fellépésével szemben.

A társadalombiztosítási chartában a betegbiztosítási problémakörétől kezdve, a munkavédelmen át, a fiata-

Gáspár Sándor (jobbról a második), az SZVSZ elnöke Prágában nemzetközi sajtóértekezleten ismerteti a világkongresszus feladatait.

(Foto: MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

lok és a nők, valamint a nyugdíjasok helyzetének elemzése egyaránt helyet kap, benne olyan javaslatok fogalmazódnak meg, ame-lyek alkalmasak arra, hogy megfelelő jogi védelemben részesítsék az arra rászor-uló dolgozókat.

Különösen fontosnak minősíthetjük az SZVSZ alap-szabálya módosítására von-atkozó javaslatokat. Ez ugyanis nem egyszerű ügy-ügy, az adminisztrációra tartozó feladat. A Prágában 1978 áprilisában megtartott IX. szakszervezeti vilá-gkongresszus résztvevői meg-bízást adtak az iroda és a főtanács tagjainak, hogy dolgozzák ki a szövetség megújulására, tevékenység-gének korszerűsítésére von-atkozó javaslataikat. A harmadik dokumentumban ez a törekvés kapott össze-foglalást.

Amikor megszületett a döntés, hogy a kongresszus helyszíne Havanna lesz, Gáspár Sándor, a SZOT fő-titkára, aki egyben a Szak-szervezeti Világszövetség el-nöke is, azt javasolta, hogy

a kongresszus kapjon vala-miféle latin-amerikai ka-raktert: a Szakszervezeti Vi-lágszövetséghez tartozó 206 millió dolgozót tömörítő 89 nemzeti szakszervezeti köz-pont küldötté nyilvánítsák ki szolidaritásukat a forrag-gó földrészen harcba álló munkások ügye iránt. Erre a javaslatra válaszul készült az összefoglaló jelentés a la-tin-amerikai szakszervezeti mozgalom helyzetéről, ame-lyet Roberto Veiga, a kubai szakszervezetek vezetője ter-jesztett a kongresszus elé.

Napjainkban, amikor a nemzetközi politikai életben kevés okunk van a derűlá-tásra, különösen fontos sze-rep vár a X. szakszerve-zeti világkongresszus kül-dötteire. A nemzetközi mun-kásmozgalom erejének és egységétörekvéseinek de-monstrálásával ezáltal is nyomtatékosan hitet kell tenniük a nemzetközi béke megővése, a biztonság meg-teremtése, a fegyverkezési hajszra megfékezése mellett is.

(Vege) Thurzó Tibor

Hadüzenet a betegségnek

Mit tesz a konyári orvos az emberek egészségéért

Kesztyűt dobott arcunkba az infarktus, a cukorbeteg, a magas vérnyomás, a neurózis. Támadásuk éppen azt veszé-lyeztet, amit kiharcolt a társadalom. Nem lehet, hogy a jólét sodorja el egészsé-günket, fel kell venni a kesztyűt, meg kell indítani a harcot a civilizációs bete-gségek ellen. E harc egyik katonájáról szól ez az írás.

...

1971 óta dolgozik Konyáron dr. Fülöp László körze-ti orvos. Kezdetből fogva ér-dekelték a társadalom-orvos-tan kérdéseit, mert községe példáján látta: a ma orvostu-dományának nemcsak a gyó-gyítás a feladata, hanem az is, hogy idejében megelőzzék vagy kezdeti állapotukban felfismerjék a betegségeket.

Ez összetett dolog, mert e betegségek jó része összefügg az életmóddal, ami meg a társadalom jelenlegi állapo-tával függ össze. Eddigi tapasztalatai birtokában fogalmazódott meg benne egy terv, amely ma már több mint elképzelés; a benne foglaltak kezdenek testet öltetni.

— Az elmúlt év nyarán — miközben azon töprengtem, hogy a jelenlegi orvosi gya-korlat majdhogynem ki-merül abban, hogy a már be-teg embereket gondozzuk — kezdett foglalkoztatni a gondolát: abból kellene kiindulni, hogy felderítsük, milyen a lakosság állapota, az embe-rek mennyire hordozzák magukban a betegségek elő-feltételeit, milyen a lakosság véleménye az ellátásról. Ekkor gondoltam arra, hogy szociológiai módszerekkel kellene mindezt felderíteni.

— Eddig is voltak különbö-ző egészségügyi szűrések. Nem elegendő ez a lakosság egészségéről alkotott kép ki-alakítására?

— Vajóban, az aktív és passzív szűrésnek vannak ha-

gyományai. Gondoljunk csak a kötelező tüdőszűrő-vizsgá-latra. Az már több, min a passzív szűrés. A passzív formában várjuk, hogy a be-teg jelentkezik valamilyen szakrendelésen, mert fáj va-lami. De az emberek többsé-gé hajlamos arra, hogy kés-ve menjen orvoshoz. S csak-nem minden betegség köny-nyebben gyógyítható, ha idejében kezdünk a gyógyítá-shoz. Mindenképp alapo-sabb lehet egy olyan kikér-dezés, amely tartalmazza az esetleges hajlamosító ténye-zőket, az olyan életmódról vonatkozó kérdéseket, amely előbb-utóbb betegséghez ve-zethet. Így alakult ki az a kérdés-csoport, amelyet sze-retem volna föltenni min-den vizsgálatba bevont em-be-bernek.

— Mit tartalmaznak a kér-deések?

— Rákérdezzünk az eddigi betegsége, az egészségügyi gondozásról alkotott véle-ményre, beleértve annak módszereit is, a dohányzása-ra, alkoholfogyasztásra, ar-ra, hogy véleménye szerint van-e szükség életmódváltoz-tásra egészsége érdekében. Összesen huszonekét kérdés került az adatszolgáltató lapra...

— ...ami csak mostaná-ban kerül ki a nyomdából. Hova fordult ötletével?

— Felkerestem az Orvostu-vábbképző Intézet Egészség-ügyi Szervezési Intézetét. Legnagyobb meglepetésemre kiderült, hogy ez a téma a KGST ilyen irányú pro-gramjának a része. Eddig is tudtam, milyen fontos ez, de újabb ismeretem sokszorosán megerősített ebben.

— Szakítsuk meg dr. Fülöp László gondolatmenetét, aki az egyetemet 1971-ben vé-gesztelte. Az akkori oktatás még nem fordított nagy gondot a társadalom-orvostan problé-

máira. Hogy ő mégis tu-dott általánosítani, tudott a gyógyítás társadalmi vonat-kozásaira koncentrálni, an-nak köszönhető, hogy nem ragadt le az egyes orvosi eseteknél, s az embert nem-csak mint páciens, hanem mint társadalmi lényt tekin-tette. Hogy milyen nagy munkát jelentett a kérdések kimunkálása, jegyezzük meg: a kérdőív harmincadik változata került a nyomdá-ba!

...

— Milyen emberanyagra terjedt ki a szociológiai adat-felvétel?

— A vizsgálatban a be-rettyőújfalui járás egész-ségügyi gondozásba vont la-kói vesznek részt, mintegy 7-9 ezer ember. A nagy szám magyarázata: a leg-újabb adatok szerint a lakos-ságnak mintegy harmada szorul valamilyen módon egészségügyi gondozásra! A vizsgálati minták nagy szá-ma teszi érdekessé az egész adatgyűjtést. Zajlott már le hasonló felmérés például Budapestben, ahol kevesebb embert kérdeztek ki az infarktus kockázati tényezői-ről, követezés módszerrel. — Egy körzeti orvosnak honnan vannak ismeretei az egészségügyi szociológiáról, hiszen ezekre nagy szükség van ennél a vizsgálatnál? — Nagyon sokat olvastam e tárgykörből, az általános szociológiából, tanulmányo-kat néztem át a társadalom-orvostan területeiről, az egészségügyi szervezésről. Volt már tapasztalatom az aktív szűrésről is. Nem sok-al azután, hogy Konyárra kerültem körzeti orvosnak, elvégeztem a lakosság szűré-sét az infarktus, a cukorbe-tégesség és a magas vérnyomás irányában. — Egy közbevetett kérdés: sokakban él még a nosztal-gia az ősi falu, az ott élők

egészséges élete iránt. Van-e különbség ma a városi és fa-lusi lakosság egészsége kö-zött?

— Sajnos, azt kell mond-jam, nincs. Falun ugyanúgy előfordulnak a civilizációs betegségek, mint városban. Itt is fellelhető az egészség-telen életmód ismérvei. Itt is vannak neurotizáló ténye-zők, falun is túltápláltak az emberek, az ivási és dohány-zási szokások is hasonlóak. Mindenképpen szükség van a fellépésre az életmód egészségesebbé tételére.

— Térjünk vissza eredeti témánkra! Mi lesz a kitöl-tött kérdőív sorsa?

— Az ilyen nagy számú minta feldolgozása csakis gé-pi úton történhet. A kész adatlapokat a Kossuth Lajos Tudományegyetem számító-központja fogja majd fel-dolgozni, központilag meg-adott táblaterv alapján. Kö-rülbelül nyárra lehet olyan adatokat kapni, amelyek hozzájárulhatnak az egész-ségügyi gondozás hatékony-bbá tételéhez. A felmérés eredményeit és végkövet-keztetéseit az Országos Orvostovábbképző Intézet to-vábbviszi, s beiktatja tudomá-nyos munkájába. Az inté-zeten keresztül jutnak el megállapításaink a KGST megfelelő szervezeteihez. Így jelenleg és a jövőben is szá-míthatunk az intézet legna-gyobb segítségére. Egyéb-ként megjegyzem, s megkö-szönöm, hogy ezt a munkát kezdetől fogva támogatták a megye és a járás párt-, ál-lami és társadalmi szervei.

...

Nem véletlen ez a támoga-tás. A vizsgálat társadalmi céljainak megvalósítását se-gíti elő. Mint ahogy nem véletlen az sem, hogy egy falusi körzeti orvos eljut a társadalom-orvostan alkai-mazásáig. Különösen nem véletlen ez dr. Fülöp László esetében, aki kezdetől fogva részt vesz a falu, Konyár társadalmi életében. Úgy is mint a községi pártszervezet tagja, úgy is mint a községi tanács társadalmi elnökehe-lyettese.

Gőz József

NÁDFELDOLGOZÓK. Naponta kétezer-nyolcszáz négy-zetméter nádat dolgoznak fel a Sárszentmihályi Állami Gazdaság velencei nádüzemében. Nádállót, nádszövetet kerítészi takarókat készítenek belőle belföldre és exportra. A képen: Méretre vágják a nádat.

(MTI-fotó: E. Várkonyi Péter felvétele — KS)

A közösséghez való viszonyunkról

1. Olivastam valahol, hogy Edison, amikor műhelyében első fonográfja elkészült, s — a körülötte álló munkások nem kis csodálkozására — tölszerűen beleénekelte egy dalt, az pedig recsegve, zörögve, de azért tökéletesen érthetően visszaadta hangját, valóságos megrémült találmányától, mert soha nagyobb és mélyebb benyomás addig nem érte. Érthető is. Csak gondoljuk el: ki tudja hány éjszakai töprengés után megszületett agyában a gondolat, lerajzolta a terveket, a műszereszköz elkészíteték a titokzatos készüléket (még fogadásokat is kötöttek rá, hogy ugyan mi célt szolgálhat), aztán kipróbálták, Edison ráénekelte, azon pedig először a történelemben felszendült a rögzített emberi hang! Micsoda félelmet és lenyűgöző pillanat lehetett! (Ilyennek is írták le a szemtanúk.)

Ugyancsak micsoda félelmetes és felemelő pillanat lehetett az alkotónak az első gyufa fellobbanása, az első gözlep pöfögő beindulása stb.

2. Az említett régi találmányok egyszerűek és világosak voltak, miként egyszerűek voltak azok a történelmi korok is, amelyben megszülettek. A találmányok csak arra vártak, hogy egy zseniális ember a fizikai, kémiai törvényszerűségeik tudatában felismerje összefüggéseiket.

De hol vagyunk már azoktól a romantikus idősorkoktól, a tudomány hőskortól, amikor még ilyen magányos feltalálók egyedül törtek, törhették a fejüket, míg egyszerűcskák kipattant a szikra — mondhatná bárki és igazza lenne. Ma már más idők lettek. Ha akadnak is olykor, akik egyedül próbálnak nagy találmányokat létrehozni, mindenki tudja, hogy ezek a sokszor bogaras emberek bizony nem sok eséllyel ostromolják az ismeretlent, a titkok titkait. Az óriási mennyiségű tudományos ismeretek ma már mind kevésbé teszik lehetővé (ha nem zárják ki), hogy egy ember rendelkezzen velük, vagyis rendelkezzen az új alkotások létrehozásához szükséges feltételekkel.

Szerte a világban ma már tudományos intézetek, teamek összehangolt munkájának eredményeként születik meg egy-egy korszakalkotó eljárás, találmány vagy technikai csoda. A kivételes képességű egyén persze nem elhanyagolható, de nagy valószínűsége mégiscsak annak van, hogy az emberiség bajait, szükségleteit a győzelmében, a technikában, a tudomány minden területén ezek a teamek, intézetek, s ezek is az egyre növekvő kollektivitás eredményeként fogják megoldani.

Nagy ön- és közreklámmal, szenzációhajhászással berobbanó sikeremberek és csodaszerek eddig is jöttek, s mentek (a feledésbe). De a megoldandó problémák maradtak. Az igazi előrehaladás az utóbbi évtizedekben szinte törvényszerűen a minél szélesebb körű kollektivitás eredményeként következett be. Kutatóintézetek és rendszere ostromolja évtizedek óta a huszadik századi ember nagy rémét, a rákot, küzd a technikai problémák megoldásával. Szinte bizonyos, hogy ezek a tudományos kollektívák fogják ezeket is megoldani. Talán mert az utóbbi évszázadban megváltozott körülmények az emberi világ. Az egyén, az individuum magányos harcából, világából a közösség világa felé haladunk. Ámbar az is lehet, hogy azért változott meg a körülmények világa, mert már apáink felismerték a közösségben levő erőket...

3. Eredményeink a tudományban, a társadalomban, de az egyes ember életében is mindinkább közösségek. Miként az anyagi javak terén is az „enyém” helyett a „miénk”, a közös tulajdon válik meghatározóvá mindinkább a világban, akként a szellemi javak terén is egyre kevésbé mondhatjuk el: „ez az én találmányom, az én felfedezésem”.

A gond mégis az, hogy miként egyre haladunk a társadalom magasabb szintű kollektívizmusa felé, akként egyre jobban ránk nehezedik az egyes emberek befelé fordulása. Miért?

Hiszen minél jobban rá vagyunk utalva a közösségre, annál jobban kellene vállalnunk a közösséghez tartozást, igényelnünk a közösségi életet.

Az ember mégis gyakran döbbenet áll meg egy új lakóegység szuperképességgel és technikával felszerelt környezetében, amikor azt szabad szombat délelőtt egy lélek sem látogatja, a sportpálya előtt, amely ugyanezen időpontban üres. Miért?

Mert valamilyen oka van. Miért kell annyit agálni az embereket, hogy bármilyen rendezvényen részt vegyünk? Fáradtak? Túlerheltek vagy rosszak a módszerek? Ez is, az is lehetséges.

Valamikor, az ellenforradalmi rendszer nem kevés rosszállása ellenére is élénk élet zajlott a munkások között, pedig azok felszereltsége meg sem közelítette a mai kultúrthozókét, művelődési házakét. Mégis virágzott a munkás-, szocialista-, művelődési színtéren, turista- és más egyéb kultúra. Az embereknek igénye volt rá. Ma egyre öregszenek és vegetálnak a munkások és nem kevés szervezés szükséges bármilyen megmozduláshoz.

Mi az oka? Az egész életünket törvényszerűen átható kollektívizmussal csapott át határában a másik végletbe? Vagy az emberi életnek vannak talán előtűntek eddig még ismeretlen fiziológiai, lélektani törvényszerűségei? Nem lehetséges, hogy a mindent átható kollektívizmussal, közösségi, brigád- stb. élet után az emberek most már egy kis maguknak élést igényelnek? Ki tudja? Még húsz esztendője sincs, hogy a vállalatok életének emlékeztető eseményei voltak a szilveszteri, születési vagy csak az eredményes gazdasági év befejezése alkalmából tartott bálók, rendezvények. Ma tapasztaljuk, alig lehet ilyesmit összehozni.

Tünetek tehát vannak szép számmal. Nyilván okok is. Sokat fel is tárt már belőlük a társadalomtudomány, mégis mindannyiunknak, társadalmi szerveknek, szociológusoknak, népművelőknek kellene vizsgálni a még ismeretlen okokat, hisz kollektívizmussal nélkül a huszadik században már nem létezhetünk.

Hornyák András

A Hortobágy növényvilága

Réti ecsetpázsit

(Alopecurus pratensis)

A legtöbb európai nyelvben (latin, angol, német stb.) „rókafaroknak” nevezik — ropant találon. A virágzó növény bugája tulajdonképpen zöld, de a hatalmas, klógo portókók tömegétől sárgás, majd barnás-vörösek látszik. Május-júniusban virágzik. Magas termetű, ún. szálfű, amely síkságokon és dombvidékeken óriási területeket borít. Különösen az ártereken, mely fekvésű laposokon, öntés- és vályogtalajon alakulnak ki nagy kiterjedésű állományok. Kaszálónak igen alkalmas, előrendű takarmányú. A Hortobágyon a jobb minőségű, kevéssé szikesedett talajt jelzi.

Zsírka

(Bolboschoenus maritimus)

Szikesekünk legnagyobb részét az Alföld mély fekvésű, a folyószáblányok előtt rendszeresen elöntött részein alakultak ki. Ezek a területek még ma is jórészt mocsarasak, az év jelentős részében sekély vízzel borítottak. Növényzetük rendkívül dúsz, változatos (pl. a kunkárpólnási mocsár a Hortobágy déli részén). A társulások szinte mozaikszerűen váltják egymást. Ilyen helyeken alakul ki a zsírka társulása (gyakran a sziki kákával közösen), amely a hernyópórástól nedves réteket váltja fel a mocsár bejele felé haladva. Hozzávetőleg méteres magasságú növény, egyszerű virágzatú a szel porozza be. Levelel éles peremű, szárkeresztfűszete háromszög alakú. Sötétbarna, a tengerparti sós mocsarakban és a száraz éghajlatú kontinentális területek belvizes részein egyaránt otthon van.

Szputnyik

A szocializmussal való fegyveres leszámolásra azóta tesznek kísérleteket, amióta Oroszországban győzött a néphatalom. S noha a Szovjetunió kitartóan küzd a békeért és az általános leszerelésre való váltásáért, a Nyugat agresszív körrel változatlanul a fenyegetés és a katonai zsarolás taktikájának alkalmazását tartják a legcélravezetőbbnek. A szovjet katonai vezetés ebben a helyzetben úgy ítéli meg a dolgokat, hogy a haza fegyveres védelmezőinek felkészítésében nemcsak a modern technika elsajátításának van döntő szerepe, hanem a szovjet katonai lélektani és általános elméleti képzésére is szükség van.

E gondolatcsoport körül összpontosulnak a Leonyid Kovaljov ezredes által felvetett kérdések A szovjet katonai erkölcsi nevelése című cikkben.

A jövő század tankhajóiról tudósít Vaszilij Zaharko azonos című írásában, amelyben a szerző arról tájékoztat, milyenek is azok az új típusú óceánjáró tankhajók, melyeknek sorozatgyártását már elkezdték.

A folyóirat folytatja a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége megalakulásának közelgő 60. évfordulójára indított cikksorozatot. Most egy közép-ázsiai köztársaságot mutat be a folyóirat Tadzsiszisztán jövője címmel.

A folyóirat közli Nyikolaj Smirnovnak, a biológiai tudományok doktorának Kaszatrofális következmények című írását. A fehér macskók birodalmába vezet el Vitalij Sentalinszkij bravúrós fotókkal illusztrált riportja, a Jegesmedvék szülőföldről.

Témákban szerteágazó sok olvasmányt kínál a folyóirat kulturális rovata.

Egy rövid élet hosszú útja címmel Gennagyij Rozentall bemutatja Jurij Raksa festőművész életét és pályafutását. Grigorij Oganov Korunk művésze című írással hozzásegíti az olvasót, hogy könnyebben eligazodjék a valódi művészi értékek megítélésében.

ÜZEMI LAPOKBAN olvastuk

Húslipar

Az Állatforgalmi és Húslipari Vállalat üzemi lapjában dr. Fülöp Imre igazgató arról ír, hogy az idej tervek milyen feszültségeket tartalmaznak. Például: az ipar alapanyag-ellátása jelentősen megerősítést igényel a sertés- és vágómarhából lényegében azonos a tavalyival és ez is egyenlőlen megédesíti előszállításban áll rendelkezésre. A lahé, írja többek között a kasság adott színvonalú el-

látását elsődlegesen biztosítani, az exportra küldhető áru mennyisége valamivel kevesebb a tavalyinál. A vállalat ugyanakkor az elmúlt két évben jelentősen mérsékelte a dolgozói létszámot. Műszaki és fejlesztési tartalmak nincsenek. A termelési költségek és a dolgozói átlagkeresetek a tervezett fölé emelni tehát igen nehéz, írja többek között a vállalat igazgatója.

Hajdúböszörményi termelőszövetkezetek lapja

Tovább a megkezdett úton a gazdasági társulások működésének országos tapasztalatairól. Bodnár Lajos, az előkészítő bizottság elnöke bejelentette, hogy a csatlakozásról a termelőszövetkezetek küldöttgyűléseinek kell határozni; s csatlakozás esetén a szervezőbizottság 1982. július 1-vel megkezdte munkáját.

GRANDPIERRE LAJOS:

Húsvéti locsolás

Bűnügyi történet

A haza normális. Amikor itt voltak, eléggé ittasnak látszott. Nem lehetetlen, hogy távozás után összekulombózott Nyárádival... Tarpai?... A keresztnévem nem tudom. A többiekét sem jegyeztem meg. Tarpai jó fél fejell alacsonyabb a többinél... Kistermetű... Róla éppen fel lehet tételezni, hogy sértődékeny. Olyan ember, aki igazi, vagy vélt sérelmét bicskával torolja meg. Semmiképpen nem szeretnék kistermetű férjet. Az ilyen férfiak sokkal többször erőszakoskodnak, mint a megtermettek... Feltehető, hogy Tarpainak kisebb-ségi komplexuma van. Ezért gyanúsításkor nem lehet, nem ajánlatos mellőzni... Bozzai?... Válogatottan, de csekély ízléssel öltözködik. Divatos a frizurája... Olyan ember, aki igen sokat tart magáról. Nagyképű. Az a benyomásom róla, hogy kiméltelen, de nem hiszem, hogy kockázatos tette vállalkozna... Mind a négyen eléggé hangoskodtak. Talán Nyárádiv volt köztük a legszerényebb. Nekem úgy tűnt, mintha elkülönítette volna magát a többiektől. Mérsékeltlen viselkedett. Valamelyik társára rápirított. Miért? Nem tudom. Háziaszonykódom. Valami szökváltás támadt köztünk. Amikor a kávéval beléptem, elhallgattak. Úgy rémlik, hogy elkaptam Tarpai vad tekintetét...

— Lehet, hogy ő a tettes?
— Nagy felelőtlenség volna, ha ilyen jelentéktelen mozzanatok alapján gyanúsítanék valakit.
— Ezt megértem. De volna egy kérdésem. Önhez jöttek vagy általában locsolni?
— Finoman fogalmaz — mosolygott Mónika. — Nem, nem hoztam jötték. Egyik se. Nem vagyok ilyen jobban velük. A férfiak általában tartózkodnak a diplomás nőktől. Nem is gondolhatják, hogy mennyire. Mióta meg-

szereztem a diplomámat, légüres tér támadt körülöttem... Ismétlem, nem hoztam jötték. Paradoxon ez? Nem. Meggyőződésem, hogy csupán az ivászat kedvéért néztek be hozzám. Bár ne tették volna. Összepakolták a kertünket, virágaimat.

— Mennyi időt tölthettek itt?
— Harminc-negyven percet. Nem többet. Nem sokkal a déli harangzó után mentek el.
— Hova?
— Látja, azt véletlenül tudom. Szoboszlóra indultak, Bozzai hűgához. Ott laknak a szülei.
— Valóban? — Pásztor magában felsorolta a következtetéseket. Ha a szoboszlói buszra akartak ülni, a Köztársaság útjától a helyi járattal mentek ki a távol-sági buszállomásra. Ha pedig Szoboszlóra mentek, együtt is maradtak. Tehát a tettes köztük van. Ez csaknem bizonyos. Hálásan nézett Mónikára.
— Nagyon elgondolkozott — jegyezte meg a lány vá-rakozón.
— Igen... — rezzent fel Pásztor. — Nagy segítség-günkre volt.
— ???
— Most már csaknem bizonyos vagyok abban, hogy a tettes a három között kell hogy legyen.
— Kimennek utánuk Szoboszlóra?
— Felesleges. Estére visszajönnek, mert Tarpai Vil-mányiékhoz megy névnapra. Valószínű, hogy a másik kettő is vele tart.
— Rá gyanakszik?
— Még elvállik. Ne haragudjék, hogy feltartottuk. Nagyon köszönöm — mondta Pásztor felállva.
Példáját Kolozsi is követte.
— Ha megengedi, segítünk rendbe hozni a kertet — mondotta.
— Miket gondol! — válaszolt Mónika szintén feláll-va. — Szolgáltatban vannak, meg egyébként is... Nos, ha valóban hálás, ezt azzal bizonyíthatja, hogy a nyo-mozás befejezése után tájékoztat engem is.
— Megteszem.
Mónika kikísérte őket.
— Látják? — mutatott a feldúlt ágyásokra. — Ezek tiptarták össze...

DE MÁR A TAVASZ KÖZELÍT

(Fekete Gábor felvétele)

Bes ELŐ

Remekműve Bessenyei Felejtette ígerte rában a deb... Telt ház vár... folttság ismét... hogy az Alföld... Kossuth utca... magát: az iro... re, műlveze... tek el a csele... zett szók hely...

Bessenyei felejtette a h... Felejtette, m... immár egy es... kétszerezes K... vesze a mond... des pályán... gondolatok... hallgatóságá... vele az első... sem talált rá... tó hullámhos...

Nem hagyv... hettünk ugya... ban. Nem, m... elérkezettnek... térsre, valami... Sikereinek, e... föllelgetésé... rögtönzészert... elégedetlenség... lan érzés hat... tünk töltött, alaphangját... nek. „Nagyve... szenléti állap... csinálók — é... csak annyit, lehet a megv...

A léleknek kenyere

70 ÉVE SZÜLETETT DARVAS JÓZSEF

Ha élne, most lenne 70 éves, 1982. február 10-én.

A Viharsarok indította, a Nyugat 1934. február 1-i számában az ismeretlen magyar költők című összeállításban jelent meg először egy verse, és alatta egy kis életrajz. Így lépett be a magyar irodalomba, amelynek sok-sok ki-térővel haláláig odaadó munkása volt. Idestova ötven éve lesz, hogy megjelent az az első verse, hogy az orosházi szegényparasztyerek elin-dult az értelmiségivé válás útján. A gyermekkori élmé-nyek olyannyira meghatároz-ták az életét, hogy mindig annak a világnak volt és ma-radt tagja, amely az irodal-mba küldte. Apját kéteves korában elvesztette, tanítói pártfogásával került a polgá-riba, majd a tanítóképzőbe, és ezek a hatások, amelyek az első generációs értelmisé-git érintik a szegénységből, a semmiből kiválni akarás so-rán, ezek határozták meg tehetőségét. A szépprózai in-dulatú-nyelvű „faluleíró” ta-nulmány, a szegényparaszty-ság történelmi arcképcsarnok-ának és a szegénységből ki-emelkedő értelmiségi válasz-útjának, fenyegető „szaka-dékjának” ábrázolása volt írói élete első korszakának meghatározója. Ez a témavi-lág versben, regényben és novellában, de publicisztika-ban, vitacikkben is bizonyít-ja, hogy írójuk minden mű-fajban az elsők közé iratko-zott fel a jobbítani akarók seregében.

Az 1934-ben megjelenő két első regény írásakor az állás-talan fiatal tanító, szellemi ínségmunkás jobbadán börtönben és rendőri felügyelet alatt tanulja Horthyék tör-vényeit, és a hűség viszi el a népi írók táborába, a világ megértési vágyása teszi mar-xistává. Darvas Józsefnek természetesen vezet az útja a népi írók táborába, hiszen alkotó korszaka első részét a szegényparasztyi világ témái határozzák meg, és a népi írók mozgalmának oly ked-ves műfaját, a tényleíró, va-lóságfeltáró írói szociográfiát is rangos eredménnyel mű-veli. Az Egy parasztsalád története a Puszták népe mellett sok magyar fiatalnak volt a bibliája. De a fiatal Darvas nem állt meg a népi írók mozgalmánál. Kezdetből vallotta, hogy a parasztság felszabadítása is csak a mun-kásosztály harcának győzel-mével következhet meg. Vala-hogy úgy alakult az élete, hogy a népiek táborában mindig marxista volt, s a

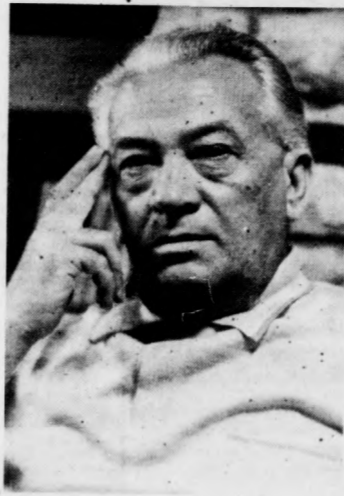
kommunisták közt ezekben az években ő fogalmazta meg legértőbben a népi-nemzeti hagyomány történelmi fon-tosságát. Ennek az összefonó-dó kettősségnek köszönhet-te, hogy az 1938-ban írt Hunya-di-regénye, A törökverő, Móricz Erdélye mellett a kor legnagyobb hatású írása, amely a háború előestéjén figyelmeztette az olvasó or-szágot az uralkodó osztá-lyok züllöttségére és arra, hogy csak az országot fele-lősséget érző és vállaló mun-kások, parasztok, szellemi dolgozók összefogása lehet a nemzeti lét, a függetlenség alapja. Az ő Hunyadija ala-csony sorból felemelkedett népi hős, aki életét a belső árulókkal, külső hódítókkal vívott csatákban éli le, és halálát is ott leli abban a hitben, hogy a győzelem eredményeképpen a nép lesz a nemzet, mert a nép: „az ides ország”.

A felszabadulás utáni új értelmiségnek, az első gene-rációsnak a legnagyobb regé-nyélménye biztosan az El-in-dult szeptemberben. Első-sorban hőse miatt. Darvas egy képzős diák alakjában a népből jött fiatal értelmiségi öntudatra ébredésének műve-szi rangját adja. A magá-nyos, elszigeteltségbe kerülő kamaszember akkor találja meg helyét a világban, ami-kor kialakul benne az örök kötődés tudata kötődés azok-hoz, akik küldték, falujához, anyjához, gyermeki világá-hoz.

Darvas József indulása nem volt viták, harcok, ku-darcok nélküli. Sokszor győ-műsölték bele a történelem hűsdarálójába, sok csatában vett részt, sok vereséget szen-vedett, adott és kapott sebe-ket. Amennyire bántó, fiata-los hévvel bírálta Nagy La-jos Kiskunhalomját, oly-annyira kemény szavakat kap például Németh László-tól, aki nem veszi észre a fiatal író eredeti tehetőségét. De ezekben a szellemi küzdel-mekben szenvedélyes és bölcs, szuverén és elkötele-zett, olyan, amilyennek mi már megismerhettük.

A háború alatt politikus-ként a népi baloldal állás-pontját képviseli író és po-litikus barátaival együtt. A Márciusi Front egyik alapít-ója, a népfrontos politika szervezője, a balatonszárszói konferencia egyik előadója. Nem csoda hát, hogy a fel-szabadulás előtti heteket buj-kálással kell töltene, és ek-kor egy Baross utcai ház

pincéjében született — 1945 februárjában — a Város az ingoványon oímű történelmi számvetés. „Ez nem regény, nem riport, nem napló, nem is történelmi dokumentum, mindegyikből van benne... de leginkább egy szenvedé-lyes hangú felszólaláshoz ha-sonlítanak — írta művéről Darvas József — valami

Az emlékház utcai frontja

Részlet az emlékházból

nagy történelmi perben, amelynek magam is résztve-vője voltam. Vádoltként vagy vádlóként? Mint tanú vagy bíró? Kicsit ez is, ki-csit az is: népem író fia-ként...

A felszabadulás után egy időre megszűnik az író és politikus kettőssége. Volt é-letűgy, közoktatási és nép-művelési miniszter. Megpróbálja a gyakorlatban meg-valósítani mindazt, amit ad-dig íróként szolgált. 1945 — 63 között nem jelenik meg könyve A Város az ingová-nyon után publicisztikákat, riportokat, vezércikkeket ír. A koalíciós idők harcai a po-

litikai cselekvést teszik fon-tosabbá, az írói gondolkodás másfajta normái felkieszo-rnak életében. Közben három évig az Írószövetség elnöke, majd 1959-től haláláig az ma-rad.

Ez az időszak — 1959-től — írói életének második kor-zaka. A Kormos és című szindarabban indul a halgat-tás utáni korszak, amely ke-gyetlen drámai szembenézés önmagával, az alkotó érte-lmiség feloldásával. Ezt kö-veti a Hajnali tűz című drá-ma a termelőszoövetkezeti át-alakulás belső konfliktusai-ról. Majd megírja a Részeg-eső című regényt, amely egy nagy vállalkozás első része, és a felszabadulás óta életün-ket megfogalmazni kívánó szépprózai munkák közül a legjelentősebbek ma. A re-gény az elmúlt két évtized társadalmi körképét akarja megadni, s az indítása — körülbelül az első három fe-jezet — a legmagasabb íre-nyű és feszültségű próza iro-dalmunkban, és ha Darvas József folytatni tudta volna, talán korunk legjelentősebb regénye lehetett volna.

Eleven szenvedélyességét, társadalmi érdeklődését jelzi a Térképen nem található című riportdrámája, amely a penészeleki vita kapcsán vizsgálja érzékeny, felgyel-mezett indulattal a valósághoz a múlt örökségéből itt ma-radt jelenségekhez a viszo-nyunkat. Ez a mű is azt az írói ars poeticát tükrözi, amely bármilyen keserű le-gyen is, az őszinteség fontos-ságára hívja fel a figyelmet. Az élet ellentmondásait csak akkor lehet feloldani, ha a legkegyetlenebb pontossággal mutatjuk fel, hogy az íráson keresztül az is lássa, aki a valóságban nem tudta meg-látni, nem akarta észrevenni. A valóságfeltárás, az igazság fontos része. De csak része. A teljes igazság abban a tár-sadalmi cselekvésben fejező-dik ki, amit az új, életünk építéséért, a múlt maradvá-nyainak felszámolásáért tes-zünk. Nem az írás a végső cél, az írás a nép szolgálatá-ra.

70 éves lenne. Oly sokat élt, oly sokat intézett, hogy más ötszáz évig se tudott volna annyit. Hogy már nincs közöttünk, tudjuk, sor-sunkat intező bölcsessége mi-lyen nagy érték volna.

Szalontai Mihály

KÉPERNYŐ

1. Nem kell mindig kaviár

Könyved és már-már majdnem elegáns filmsorozat a Nem kell mindig kaviár. Pedig a második világháborúról szól, s az NSZK-ban készítették. Ha úgy fogom fel, némi öngúny, sőt egy kis tyrannó póz is felfedezhető benne. Csak hogy: a filmet nézve az 1945. május 9-e óta született nemzedékek rántanak egyet a vállukon, és azt mondják-kérdezik: ez volt az az irtózatos világegés? Hát, ez legjobb esetben is amolyan nagy kaland volt, ahol semmit és senkit nem kellett komolyan venni. Sem a náciakat, sem az Abwehrt, sem a Gestapót. Jöttek, mentek, szaládgáltak, kedélyesen zsörtölődtek, alkudtak, pénzt kínáltak, szóval minden úgy zajlott, mintha meglejt volna előre a forgatókönyve. Hogy közben lerohanták Franciaországot, hogy iszonyatos csaták zajlot-tak földön és égen, hogy a Szovjetunióban földrésznyi terü-letet dúlt fel a rettenet, hogy meghaltak sok-sok millióan, az jelen esetben mellékes. Nem kell mindig kaviár, s tegyük már túl magunkat a múlt borzalmain és idegsookkos emlé-kein.

Egyébként a film igazolja a mindenkor közhelyet: hosz-szú távon sem a test, sem a lélek nem viseli el az emlékek kínzó jelenlétét. Már csak a törőképeség okán sem. Az egyes ember ugyanúgy, mint a társadalom. Keresi a fele-dést, a felelődséget. Ellentétben fordítja azt, ami kint van. Ki akarja magából szelvedni, hát derül rajta. Így a féltelmet nevétségessé teszi, a borzalmasat meg lefokozza. Utólag né-mi érzelmi rekonstrukciót hajt végre az egészen, közben persze meghagyja az időpontokat, követi az eseményeket. S mivel működteti, mozgásban tartja az akkor létező szerve-zeteket, azt a látszatot kelti, mintha volna is, és úgy volna, mint akkor volt és akkor lehetett. Fiktívóvá válik viszont a mese, a cselekmény, s ezzel mintegy el is veszi az élet a le-hetséges borzalmakkal.

A Nem kell mindig kaviárban két dolog játszik lényeges szerepet. Egy fekete táska a hozzá tartozó titkos dossziéval, és a szeretkezés. Thomas Lievennek — történetünk főhő-szék mindkettőhöz köze van. Alapvetően. Ha az egyik fel-bukkan, akkor bizonyosra vehetjük, hogy a másik meg-ott tolong a sarkában. S mivel a dosszié kezdetől fogva szó-hoz jut, így nőben sincs hiány. Egyik szebb, mint a másik, s a nagy ézengés közepette úgy adják kézről kézre hősün-ket, mint valami ritka kincset. S Thomas Lieven az is. Nagymester. Pláne a szerelemben. S nincs az a fehérepp, aki ellenállna neki. Kedves, megnyerő, gyöngéd, tapintatos. A lényeg persze más, ott azonban diszkrétlen mindig vált a kamera, s egyik kép átcsúszik a másikba. Persze mi nézők se panaszkodhatunk, a látványból valami nekünk is jut. Pe-dig a „naggya”, illetve Nadja Tieller még ezután követke-zik.

Szórakozni, mosolyogni, derülni, elfeledkezni. Ennyi a film, minden egyes részlete ezt sugallja. Kissé vontatottan, de kipróbált és bevált sablonokkal. S hogy mi emberek mi-lyen gyalogok vagyunk, azt magamon is tapasztalom. Elan-dalodok rajta, pedig tudom, hogy volt Casablanca, meg volt Két nap az élet. Meg volt Sztálingrád, meg Dunkerque. S még mi minden volt, de hát kedd esténként mégis avval toljuk odébb a történelmet: Nem kell mindig kaviár.

2. A modell esélyei

A Családi kör legutóbbi adása azt vizsgálta, hogy van-e összefüggés a szülők nevelési stílusa és a gyerekek fejlődé-sé, viselkedése és tulajdonságai között. A műsorvezető Ke-lemen Endre és a két szakértő, H. Sas Judit és Ranschburg Jenő négyfajta családi modellt állított a középpontba mint-egy tipizálva is a magyar társadalom lehetséges változatait. Minden bizonnyal ennél több van, a pedagógia azonban oly-kor kénytelen megalkudni, mellőzni a részleteket. Nos, a négy típus: a „meleg-megengedő”, a „meleg-korlátozó”, a „hideg-megengedő”, a „hideg-korlátozó”. Aki adás után is fejben tudta ezeket tartani, elgondolkozhatott rajta, hogy ez-ezek után aztán melyikbe tartozik. Eldönteni legegyszerű-ben úgy lehetett, hogy az apának bekötötték a szemét, a gyerek elbújt a szobában, az anya pedig az előrearszó apának azt mondta felváltva: hideg, meleg, forró, jéghideg. Ha röviddel ezután megengedték az apának, hogy levegye a szeméről a kendőt, akkor ez volt a meleg-megengedő, ha egész este le-s felsétáltatták, az az hideg-korlátozó.

De félre a tréfát, inkább a tanulságot. Számomra függet-len volt az adástól, a nevelői célkitűzéstől. Ez a kis játék abban volt tipikus, amit manapság nálunk népesedési gond-ként szoktunk emlegetni. A műsor készítői sajnos a termé-szetes állapotot rögzítették. Az egyikét. Mind a négy csalá-dban. S ami még jellemzőbb: mind a négy családi modellben. Azt az emberi önzést, amikor két felnőtt arra szövetkezik, hogy az egyetlen akár a szeretetükkel, akár a ridegségük-kel véggépp és véglegesen tönkretegy. Mert az adás leg-drámaibb, legmegrázóbb jelenete ott tetőződött, amikor a családok megjelentek a rendőrszolgálat előtt. Azt a négy árva gyereket úgy kerítette be az őket duplázó szülői megrökönyö-dés, hogy a hideg futkosott a hátamon.

S végül a csattanó: az adás végén csörög a telefon, s azt kérdezi a maga is gyakorló szülő, kedves jó barátom: lát-tad? Láttam. Nem értek valamit — folytatta; bemutatnak négy családot, négy nevelési típust. Nyilván azzal a szá-nékkal, hogy az eredményben van vagy legalábbis lehetsé-ges némi árnyalat. Erre mi történik? A meleg-megengedő gyermek ugyanúgy beül az autóbá, mint a hideg-korlátozó, s a hideg-megengedő szintúgy, mint a meleg-korlátozó. Hát akkor?

Hát ez az. Ezt nem értettem én se. Mert akkor mik a modell esélyei?

3. Csipetnyi só

Örök igazság! Mindenért fizetni kell. A házért, a telekért, a lisztért, mosószerért. A televízióért is. A rádióért nem. Azért jó a műsora? Lehet. Nem kell alkalmazkodni a vevők szeszélyéhez. Az igényéhez inkább, s talán ebben van a titok nyitja.

Szóval: a televízió is létrehozta a maga kabarészínpadát. Ez a színpad, ha úgy tetszik, országos méretű, s gondolom, szombat este a nézőszám is jó néhány millió. És ezt érdemes szem előtt tartani. Karinthynak, ha jól emlékszem, van egy ilyen mondása: humorban nem ismerjük, ha nincs benne semmi humor. Mint például legtöbb kabaréműsorban. Nem azt mondom én, hogy ezek bántják a közözséget, sőt a mel-tóságunkat, de állandóan megmaradnak a felületen, csak a poénra, csak a sikerre spekulálnak. S hogy mivel leginkább? A kértelműséggel, a cinizmussal, a mindent lekicsinylés-sel.

De ne legyünk igazságtalanok. Szombat este Gálvölgyi János és Rózsa György kettősen jót mulattak. Szellemesen replikáltak, magabiztosan komédiáztak. Sőt, még ki is egé-sztették egymást. Abban, hogy az egyik a profi, a másik az amatőr színvonalat képviselte. Lehet, hogy csak egy kaba-rányit, de hát már egy csipetnyi só is képes izzadni a le-vesnek.

Boda István

Bessenyei társaságában

ELŐADÓEST A CSOKONAI KÁVÉHÁZBAN

Remekművek társaságában címmel Bessenyei Ferenc színművészt előadó-estjét ígérte január végi pódiumműso-rában a debreceni Csokonai kávéház. Telt ház várta a programot, s a zsű-folttság ismét azt látszott bizonyítani, hogy az Alföldi Vendéglátó Vállalat e Kossuth utcai helyisége máris kinötte magát: az irodalmi, színházi élmény-re, műélvezetre vágyók alig-alig fér-tek el a csekély publikumra mérete-zett szűk helyen.

Bessenyei pódiumra lépése azonban feledtette a helyszínt, a körülményeket. Feledtette, mert a Nemzeti Színház immár egy esztendeje nyugdíjban levő, kétszeres Kossuth-díjas, érdemes mű-vésze a mondandók és a négy évtize-des pályán felhalmozódott, kiérlelt gondolatok olyan áradatát zúdította hallgatóságára, hogy aki nem azonosult vele az első pillanatban, az később sem talált rá a befogadást megkönnyí-tő hullámhárra.

Nem hagyományos előadástet tölt-hettünk ugyanis Bessenyei társaságá-ban. Nem, mert a 62 esztendőös művés-z elérkezettnek látta az időt a számve-tésre, valami összegzésféle készítésére. Sikereinek, eszményeinek, sérelmeinek főlemlégetésével, nagy szerepeinek rögtönzészereiről idézésével. Keserűség és elégedetlenség — mintha ez a méltan-érzés határozta volna meg a közöt-tünk töltött, nekünk szánt másfél óra alaphangját. Miért? Több oka lehet en-nek. „Negyven éve napi húszórai ké-szenléti állapottal csinálom azt, amit csinálók — és nem értem el többet, csak annyit, hogy színész lettem.” Mi lehet a megvalósítatlanul maradt több-

let? Hogy reménye, amellyel a magyar színháznak az európai időszerűségét viszonyított kesédelmét, lépéshátrányát csökkenthetnének vélté, hiú ábránd maradt? Hogy eszményeink vesztettek tel-jességükből, forróságukból? Hogy a hivatástudatát évtizedekben át vezérlő fogalmak — a nép szolgálatá, a külde-tés felelőssége, az erkölcsi vállalás kö-vetkezetessége — mintha nem mindig férnének össze a színházi vezetők el-veivel? Hogy az önmegvalósításra egy-re kevesebb lehetőséget adó közeg vé-gül is kiábrándulttá tette?

Választ ezekre a kérdésekre — ho-gyan is tudhatott volna másként — színészként adott. A Dózsa, az Ozorai példa, a Fáklyaláng, a Galilei életünk igazságára rádöbbentő momentumai-ból, egyszer legszébb népballadánk hangján, másszor Katona, Madách, Vö-rösmarty szavaival. Nehéz lenne elő-adóestjének szerkesztésbél ívét felvá-zolni, hiszen a hallott versek, dráma-részletek a színészpanasz rögtönzész-erűen gombolyított gondolati fonál-ra fűződtek fel. Akkor azonban az igaz-zán nagy színészt, a vérbeli tehetőséget juttatván szóhoz.

Műhelyvallomás szem- és fültanúi voltak tehát, s a műsor e vallomások jellegének köszönhetően, hogy a szí-nész ön-interpretálásában a magyar és a világirodalom szinte legnagyobb hőseit végigjártó Bessenyei Ferenc emberi arca, „kétségbeesésig hajszolt hivatástudata”, csaknem megismerhe-tetlenül sok tulajdonságából gyűrű sze-mélyisége is felvillant a debreceni iro-dalmi presszó közönsége előtt.

J. N. J.

Budapestben az E XIX. században egyszerűsége melle arányokkal.

Ennek az épület Majd százötven éve és művészetere hogy szüntelen bőv kor uralkodó műv

Már az öket me hányszor, hogy a zsebb legyen. A Xy ta épület helyén r pás díszítésű palot

Az épület történi vissza Budának a kell kezdenünk a mes városban We osztogatja a betel magának a város borított telket, és M

Miklós császári ki rolja meg tőle 1694- ja az ideiglenes h

járásának második palota felépítéséve merjük, de bizony épület lehetett.

Mária Tereziával, Lotharingia h hajójáról egyenesen első emeleti ablak pesti polgárság t

lára ekkor került Barkóczy püspök szágának, és így új kodott. S bár nag építette, bővítés

nos örökl az épül Tamásné grófnőne nak adja ki berbe

1769-ben kezdete Antal Szatmár rezidenciát, és nag dezsének terveibe szérnyat építeneke rekedve. Am vára nyag dunai árvíz,

kíméli meg. A haly roly gróf befoga mennyi díszes szot iótát sem kímélte tiltsanak.

Csak ezek után megvalósítására. N tek részt a hajdar Jung József építőm minden bizonyjal Mayerhoffer, Peitr mesterek is.

1780 augusztusá pet. A palota kész építményen, csupa rosan Bécsbe telep testőröz sereg kap ritikán jön Pestre.

nak róla, gyóntató fia, Károlyi József ünnpesség közepet Károlyi gróf is Bé

Csak néha-néha rangú vendégek b hadak fővezére, F Albert főherceg is

Károlyi József h György hamarosa Új életet hoz az el telen megbarátkoz építészeti törekvé zai. Felkérésére eg mal Egyetem utca lezési munkákat a za.

A régi épület le A tervezőunkák richter építőmeste előtt újabb nagy

Károlyi gróf, aká kapuit a menekül sül' keres menede

Végre 1840-ben zés hallatlan nagy rült. A bécsi roma felavatták.

A palota tovább között Jellasics ta miniszterelnököt, Haynau, aki magá

Az épület 1928 Székesfehérvári K számára is Napjainkban a történelmi legvégő épület.

Ezüstger

Az Országos T és Sporthivatal hirdet képzőművé művészeti, sportf irodalom és sportf görökben készü alkotásokra kitűző nyeresége.

A pályamunkák 22-április 15. közt 10-16 óra) leh Testnevelési és Sp m hivatali h (1143 Budapest, Dó út 1-3., Népstadí vetések székház kat ajánlott ményben kell u

APRÓHIRDETÉSEK

HAZ Elcserelem Erzsébet u. 52. számú 2 szoba-komfortos házat... Eladom Debrecen, Szabolcs u. 49. sz. alatti...

Elcserelem 46 négyzetméteres másfél szobás... Kétszobás, távfűtéses tanácsli lakásunkat...

ÁLLÁS Gyümölcsfák szakszerű metszését vállalom. „Kertész” jellegre a kiadoba.

JÁRMŰ ZL-es Trabant Special eladó. Erdekldni 25-290 telefonon.

BŰTOR Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

ALBÉRLET Főbérlet nélküli lakást bérelnék hosszabb időre, egy-kétszobás. „Bátorozva” jellegre a kiadoba.

GÉP ÉS SZERSZÁM Faipari felsőmárót veszek. 400-as kombinált vastagságú gyalgépjé eladó. Esztergályon is tudó asztalosí felveszek. „Kisiparos” jellegre a kiadoba.

ÁLLAT Naposcsibe vegyes színben kapható és előjegyzhető. Vass Pál u. 6. Töcökert.

EGYÉB Pvc., szőnyegpadló-ragasztást, parkettesztést azonnalra vállalom. Vekerdi, Irbolya u. 6. Telefon: 26-720.

Bélyeggyűjteményt, régi levelezőlapokat, tábori postát veszek. „Bélyeg” jellegre a kiadoba.

Vértelmezést tojás kapható. Vadliba utca 36.

Dolgozókat alkalmaznak

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat felvesz gyakorlati rendelkezéssel építésmérnököt, vagy üzemmérnököt előkészítő munkakörbe, építésztechnikusokat vagy építőipari szaküzemeltetőket végzetettek technikus munkakörbe és közgazdasági szaküzemeltetői munkakörbe. Jelentkezés a személyzeti osztályon, Debrecen, Kálvin tér 11.

Szövetkezetünk asztalos szakmunkásokat és faipari gépmmunkásokat keres felvételre. Jelentkezés a szövetkezet műszaki vezetőjénél. Hajdúsági Szalma- és Vegyes Házipari Szövetkezet, Hajdúnánás, Bartók B. krt. 27.

A Hungária Műanyag-feldolgozó Vállalat debreceni gyárgyűjtsége felvesz esztergályos, marós, lakatos és lánghegesztő vizsgával rendelkező lakatos szakmunkásokat. Három műszakos üzembe férfi betanított munkásokat. Minden héten szabad szombat és vasárnap. Jelentkezni lehet a gyárgyűjtségi munkáigyi osztályán, Debrecen, Kishegyesi út. Telefon: 15-066.

A Hajdú-Bihar megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat debreceni körzeti üzemé tehergépkocsi-vezetőket és rakodómunkásokat keres felvételre időbér + teljesítménybéres rendszerben. Jelentkezés: Hamán Kató út 27. szám alatti telepen.

A Debreceni AFESZ ideiglenes felvásárlótelepek alkalmas udvarral rendelkező közműtelepvállalatokat keres a Salakos dűlőben, a Boskai kertben, Martinkán és a Létal úton. Jelentkezni lehet: Debreceni AFESZ, Kossuth u. 27. sz. alatt.

Targoncavezető, 2,5 tonnás villanytargoncára és segédmunkásokat felvesz a PIERT Kereskedelmi Vállalat, Debrecen, Vörösi Hadsereg útja 41.

A Debreceni Tejüzem azonnali belépéssel felvesz két műszakos munkabeosztással férfi segédmunkásokat, elektromos műszerek, elektromostargonca-szerelőket, hűtőtéri rakodókat és áruszállításhoz szállítmánykísérőket. Az anyagi felelősségű munkakörökben tiszta erkölcsi bizonyítvány szükséges. Jelentkezés: Tejüzem, Postakert u. 2.

Személygépkocsik karosszérialakatos felvételünk karosszérialakatos, takarított autószerelő, szerviz-ellátáshoz betanított munkást. Jelentkezés: Finommechanikai Vállalat, Debrecen, Szabadság útja 92.

Hajdúszoboszló telephelyünkre határozott időre gépirni tudó üzemi adminisztrátort, továbbá nagy gyakorlattal rendelkező könnyűgépkocsikat, esztergályost, gépjármű-elektromos szerelőt felvesz a Tisza-menti Regionális Vízmű és Vizgazdálkodási Vállalat, Debrecen, Hamán Kató út 72-74.

Műszaki ügyintézői munkakörbe középfokú építőipari végzettséggel rendelkező fiatal dolgozókat és H-B. m-1 Tanács Temetkezési Vállalat. Jelentkezés: Debrecen, Arany J. u. 40.

A Debreceni Bütorgyári műszaki osztályvezetői munkakörre keres vezetői gyakorlattal rendelkező munkásokat. Jelentkezni lehet a személyzeti vezetőnél, Debrecen, Kishegyesi út 13. sz.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

A Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat felvesz raktáros, raktár-kládót, göngyölegmozdítókat, E kategóriájú jogosítvánnyal rendelkező gépkocsivezetőket, éjjeliőröket, feldolgozóshoz, csomagoláshoz és fertőzőanyagok elhelyezését végző dolgozókat. Képzett munkakönyvi bejegyzésű dolgozókat jelentkeztet nem kérjük. Jelentkezés: Debrecen, Dózszei út 1., munkáigyi osztály.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Elcserelem Erzsébet u. 52. számú 2 szoba-komfortos házat... Eladom Debrecen, Szabolcs u. 49. sz. alatti...

Elcserelem 46 négyzetméteres másfél szobás... Kétszobás, távfűtéses tanácsli lakásunkat...

ÁLLÁS Gyümölcsfák szakszerű metszését vállalom. „Kertész” jellegre a kiadoba.

JÁRMŰ ZL-es Trabant Special eladó. Erdekldni 25-290 telefonon.

BŰTOR Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

ALBÉRLET Főbérlet nélküli lakást bérelnék hosszabb időre, egy-kétszobás. „Bátorozva” jellegre a kiadoba.

A CSÉB-nek ma már több mint 3,5 millió tagja van. A munkahely, a közlekedés, a háztartás egyaránt balesetveszélyes. A munkahelyen megkérhető CSÉB-biztosítás bárhol és bármikor érvényes. Biztos, ami biztos: Ön is legyen CSÉB-tag!

EXPRESSZ

Eladó családi ház belvárosban nagy telkekkel, sok épülettel, garázzsal. Közvetlen is alkalmas. „Üresen átadó” jellegre a kiadoba.

Két és fél szobás, utcai házrész sürgősen eladó Debrecen, Hortobágy u. 24.

Eladó 53 négyzetméteres szövetkezeti lakás alatta levő garázzsal. Hamán K. u. 49/B fszt. 3.

Bérelhető tanácsli lakás-központban alberttele kiadó. Jászai Mari tér 7. III. 2.

Különálló központi fűtéses szoba-konyha alberttele kiadó. Vörfly u. 17.

Másfél szobás lakásom hosszabb időre kiadom a Mikszáth K. utcán. „Lakás” jellegre a kiadoba.

Főbérlet nélküli lakást bérelnék. „Szükséges” jellegre a kiadoba.

Poleki Fiat 126-os megkímélt állapotban eladó. Poroszlaj út 15.

Józsán, zártkertben föl- de venni. „Jó föld” jellegre a kiadoba.

Külön bejárható bútorozott szoba két fiúnak kiadó. Nagy György, Varga u. 8.

Osszkomfortos, külön bejárható bútorozott szoba kiadó nőnek. Debrecen, Gyöngyösi u. 24. II. 7. Telefon: 27-589.

Másfél szobás lakás a központban alberttele kiadó. Jászai Mari tér 7. III. 2.

Különálló központi fűtéses szoba-konyha alberttele kiadó. Vörfly u. 17.

Másfél szobás lakásom hosszabb időre kiadom a Mikszáth K. utcán. „Lakás” jellegre a kiadoba.

Főbérlet nélküli lakást bérelnék. „Szükséges” jellegre a kiadoba.

Poleki Fiat 126-os megkímélt állapotban eladó. Poroszlaj út 15.

Az AFII

XIII. sz. Autójavító Vállalat 3. sz. karbantartó üzeme (Debrecen, Szabadság útja 27. sz.) felvesz kétműszakos munkára:

karosszérialakatosokat, raktári anyagkiadót, hűtőjavitókat, belső gépkocsi mozgatószekercet, szervizmunkásokat.

JELENTKEZÉS AZ ÜZEM VEZETŐJÉNÉL.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

Azonnali belépéssel tmk-lakatos, férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 1.

HAZAI TÁJAKON

A Károlyi-palota

Budapesten az Egyetem utcában álló Károlyi-palota a XIX. században épült. Meglehetősen díszien külsejű, ám egyszerűsége mellett is előkelő stílusú, tiszta klasszicista arányokkal.

Ennek az épületnek is megvan a maga sajátos történelme. Majd százötven éven át a gróf Károlyi nemzetség birtokolta, és művészetszeretőiknek, áldozatkészségüknek köszönhető, hogy szüntelen bővítették, szépítették az épületet, mindig a kor uralkodó művészeti stílusának megfelelően.

Már az őket megelőző tulajdonosok is átépítették jó néhányszor, hogy a főúri kastély fénye által a város még szebb legyen. A XVIII. század első felében, a mai klasszicista épület helyén még egy egészen más, de bizonyára pompás díszítésű palota állhatott.

Az épület története ugyanis még távolabbi időkre nyúlik vissza. Budának a török uralom alól való felszabadulásánál kell kezdenünk a vizsgálódást. Az ostrom után szétvert, romos városban Werlein István báró kamarai adminisztrátor osztogatja a betelepülőknél a házhelyeket. Ő választja ki magának a város legforgalmasabb helyén a romos falakkal borított telket, és hamarosan tetőt építtet rájuk. Wilthersheim Miklós császári királyi élelmezési biztos 150 forintért vásárolja meg tőle 1694-ben. Az új tulajdonos, miután lebontatja az ideiglenes házat, Kalcher Márton építőmestert, Pest városának második számú bejegyzett polgárát bízza meg a palota felépítésével. Ennek a palotának a leírását nem ismerjük, de bizonyára a kor ízlésének megfelelően díszes épület lehetett.

Mária Terézia tetszését is megnyerte, és 1751-ben férjével, Lotharingiai Ferencsel és kíséretével a Dunán leúszott hajójáról egynest ide vonult be fényes kíséretével. Majd az első emeleti ablakból végignézték a magyar katonaság és a pesti polgárság tiszteletadását, ünneplését. A díszterem falára ekkor került fel a királyi pár portréja.

Barkóczy püspök közben hercegprímás lett Magyarországnak, és így új minőségben inkább Pozsonyban tartózkodott. S bár nagy álmai közé tartozott a palota rendezésének terveibe. Bővíteni kezdte az épületet, új palotaszárnyat építtet, bizonyos aszimmetrikus elrendezésre törekedve. Am váratlanul közbeszól az 1775-ben bekövetkező nagy dunai árvíz. A víz egész Pestet elönti, és Budát sem kíméli meg. A hajlék nélkül maradtak jelentős részét Károlyi gróf befogadja palotájába, megnyitva előttük valamennyi díszes szobáját, termét, lakosztályát. Az árvíz a palotát sem kímélte meg, de a vastag falak ellenálltak a pusztításnak.

Csak ezek után kerülhetett sor a régi elképzelések, tervek megvalósítására. Nem tudjuk pontosan, kik és hányan vettek részt a hajdani barokk kastély kialakításában. Károlyi Jung József építőmestert bízza meg a munkálatokkal, de minden bizonnyal ott található a kivitelezők között a két ifjú Mayerhoffer, Peitmüller József és Kaufman Ferenc építőmesterek is.

1780 augusztusában tartják meg az építők a bokrétaünnepet. A palota készen áll! Valójában alig változtattak a régi építményen, csupán bővítették. Károlyi gróf azonban hamarosan Bécsbe telepszik át, 1785-ben ő lesz a magyar királyi testőröz sereg kapitánya, később pedig tábornok. Csak ritkán jön Pestre. A palotát, mint a korabeli irások hírt adnak róla, gyönyörű papja, Pater Farkas őrzi. Így aztán a gróf fia, Károlyi József és felesége költöznek be egy szép napon ünnepség közepette. Apja halála után azonban az ifjabb Károlyi gróf is Bécsbe teszi át rezidenciáját.

Csak néha-néha nyílnak meg a palota kapui a magas rangú vendégek bebocsátására. József főherceg nádor 1808-ban többször is megszáll az épületben. A Napóleon-ellenes hadak fővezére, Károly főherceg is tölt itt néhány napot. Albert főherceg is vendégeskedik a palotában.

Károlyi József halála után fia örökli a pompás épületet. György hamarosan egyedüli tulajdonosa lesz a palotának. Új életet hoz az elcsendesült termekbe. De nem sokáig. Képtelen megbarátkozni a barokk környezettel, s engedve a kor építészeti törekvéseinek, elhatározza, hogy átépítteti a házat. Felkérésére egy bécsi építész, A. P. Riegl tervezi meg a mai Egyetem utcai épületet klasszicista stílusban. A kivitelezési munkákat a pesti Hottrichter József építőmesterre bízza.

A régi épület lebontása után az építés csak lassan halad. A tervezőmunkákat később Koch Henrik veszi át, és Hottrichter építőmester is meghal. Két évvel a teljes befejezés előtt újabb nagy árvíz pusztít 1838-ban Pesten és Budán. Károlyi gróf, akárcsak nagypapja, ismét megnyitja a palota kapuit a menekültek előtt. Kétszáz szerencsétlen árvízárvárral keres menedéket az új épületben.

Végre 1840-ben elkészül a palota mai formája. Az építkezés hallatlan nagy összegbe, 1 millió 240 ezer forintba került. A bécsi romantizmus e művét 1841-ben ünnepélyesen felavatták.

A palota további története szomorú emlékeket idéz. Falai között Jellasics tanýavató, a földt fogták el gróf Batthyány miniszterelnököt, s itt irányított véres munkáját a hóhér Haynau, aki magát Károlyi Györgyöt is fogságba vetette.

Az épületet 1928-ban megvásárolja a főváros, és 1934-ben Székesfővárosi Képtár címen nyílik meg a nagyközönség számára is.

Napjainkban a Petőfi Irodalmi Múzeumnak ad otthont a történelmi levegőt árasztó, nagy kultúrtörténelmi jelentőségű épület.

Szémann Béla

Ezüstgerely művészeti pályázat

Az Országos Testnevelési és Sporthivatal pályázatot hirdet képzőművészeti, iparművészeti, sportfotó, sportirodalmi és sportfilm kategóriákban készült művészi alkotásokra kitűzött díjak elnyerésére.

A pályamunkákat március 22. – április 15. között (naponta 10–16 óra) lehet leadni a Testnevelési és Sport Múzeum hivatali helyiségében (1143 Budapest, Dózsa György út 1–3., Népstádion-szakszerveiségek székháza). A fotókat ajánlott postaküldeményben kell ugyanerre a címre benyújtani. A pályaműveket (kategóriától és helyezettől függően) 1500–20 000 forinttal díjazják.

Az OTSH sajtóosztálya és a Magyar Kézilabda Szövetség az ezüstgerely pályázat keretében belül küldöndiját ajánl fel a decemberben Magyarországon rendezendő női kézilabda világbajnokság alkalmából plakát- és kabalafigura-terv készítésére. A plakáttervek tartalmaznia kell az alábbi szöveget: VIII. női kézilabda világbajnokság.

SPORT SPORT SPORT SPORT

LABDÁT TILOS BEVINNI

Egy „majdnem tökéletes” tornaterem

Meglep, hogy látogatásunkkor az igazgató büszkélkedni kezd a tornateremmel.

— Nemcsak az iskolások, de az egész község tömegsport- és versenysport-lehetőségeit biztosítja!

— És milyen állapotban van? — kérdezem, hiszen alig tíz perce mondtott kegyetlen kritikát valaki a teremről.

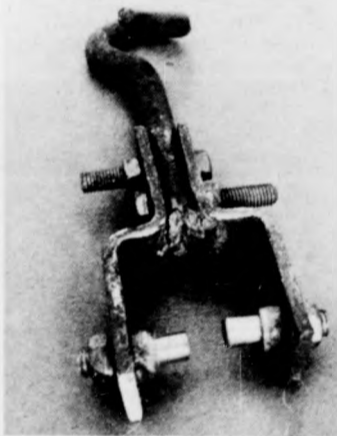
— Nincs azzal semmi gond... — válaszolja az igazgató. — Na, még a világitással van egy kis probléma, de... tökéletes — mondja.

Igy aztán fotós kollégámmal igazán kíváncsiak leszünk. Dolgunk végeztével beukkantunk a tornaterembe is.

Üvegajtón megyünk be. — Ezt szerelték ide — mondja Molnár Ferenc testnevelő. — Könyörögünk, hogy legalább rácsot tegyenek.

Konnektor a padlótól egy méter magasságban

A vas a tanuló feje mellett zuhant le

nek rá, hiszen labdával is szeretnék játszani.

A rácsot már felszerelték. Megfogom, el tudom hajlítani.

— Egy-egy jól megdobott labda azért tehet kárt ebben — fordulok Veress Jánosnéhoz, az iskola másik testnevelőjéhez.

— Az nem! — mondja. — Ide ugyan labdát nem szabad behozni.

— Labdát a tornaterembe?

Molnár Ferenc veszi át a szót: — A neonsövegek rosszul vannak becsavarva, ha feldobunk egy labdát, kicsúszhatnak és ránk eshetnek.

Felnevezek a csövekre, sok nem ég közülük. Egyik-másik annyira labilis, hogy jómagam nem merek elmenni alatta.

— Mikor szoltunk, hogy nem ég mindegyik, azt választották, dobjunk fel egy labdát, rendbe jön az érintkezés. A beruházási vállalat műszaki ellenőre maga dobta fel — erre elaludt másik két neonszó is.

— Es ha ez valakit fejen talál?

— Lezuhant itt már a kötéltartó vas is, amikor egy gyerek mászott a kötélen!

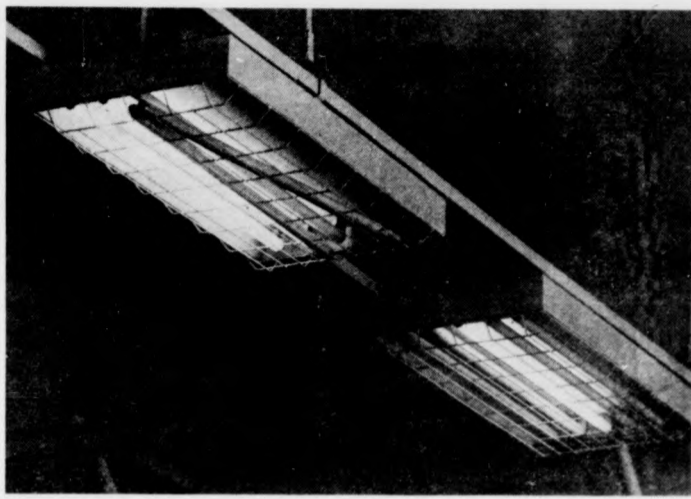
— Es?

— Talpra esett. A két-három kilós vas meg szerencsére mellé. Jegyzőkönyvet vettem fel az esetről. Azóta kötéltre sem szabad mászni.

Aztán alaposabban is körülmézőnk az egyébként tágas, világos, első látásra kellemes benyomást keltő terméket.

A konnektorok szörnyű állapotban. El vannak törve. Nem tűláz: életveszélyesek. Az áramvezetékek sincsenek biztonságosan felszerelve. Ha a labda egyszerű kétszer eltalálja... no persze, elfelejtettem: ez a veszély nem áll fenn.

— A ventilátort is úgy tették fel, hogy a motor eleve rossz. Így aztán, hogy ne legyen hideg, kívül beszelezték — szól ismét Molnár Ferenc.

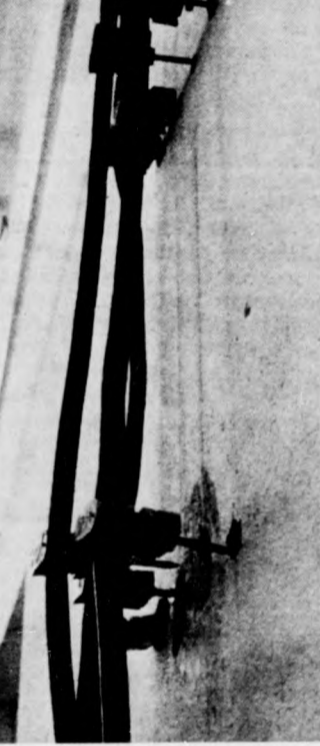

Leesik vagy nem?

Veress Jánosné hozzátéveszi:

— Az ajtót annyira lehet kinyitni, hogy a gerendát nem tudjuk kivinni a tereméből.

— A bordásfalak nincsenek rendesen rögzítve —

Áramot vezetnek — kicsit szabadon

folytatja Molnár Ferenc. — Es semmilyen vonalat nem festettek fel a padlóra, pedig azt lakkozás előtt kellett volna.

Mit is mondhatunk? Egy község életében valóban nagy dolog, ha egy szép tornateremhez jut. Sok pénzbe, energiába kerül.

Es ha az annyit lendít az iskolások, az egész község tömeg- és versenysportján — valóban büszkének is lehet rá lenni. A szomorú legfeljebb az, hogy Hajdúszámszonban — noha tornarókat már tartanak benne — még nem készült el ez a tornaterem. Annak ellenére, hogy műszakilag már átadták.

Még annyit: a hajdúszámszoni általános iskola tornatermét alig két éve a nyíradonyi Kossuth Termelőszövetkezet építtette. A beruházó a nagyközségi tanács volt. A bonyolított a Hajdú-Bihar megyei Beruházási Vállalat. Az összes hibát 1981. május 31-ig kellett kijavítani.

(Utóirat: azóta kaptuk a hírt, hogy már a bordásfalak is használhatatlanok.)

Dombrovsky Ádám (Fotó: Nagy Gábor)

Labdarúgó Napló Kupa

Vasárnap megkezdődött a Felszabadulási Napló Kupa mérkőzősorozat. Huszonhét hajdú-bihari együttes négy hatos csoportban mérte össze tudását. A csoportgyőztesek a legjobb négy közé kerülnek, ahol majd elődöntő és döntő dől el a végső sorrend.

Az első forduló eredményei: I. csoport: Létavértes—Berettyóújfalui 1—1 (0—0), Kőröszegapáti—Csökmő 1—1 (0—1), Komádi—Hunyadi Tsz 4—0 (1—0). II. csoport: Nádudvar—Sárrétudvari 3—1 (3—1), Nagyrabé—Püspök-

ladány 0—2 (0—2). A Hajdú-böszörmény—Báránd mérkőzést későbbi időpontban játsszák. III. csoport: Hajdúböszörmény—Balmazújváros 4—3 (1—1), Újszentmargita—Polgár 0—3 (0—1). A Hajdúnánás—Hajdúdorog mérkőzés a pálya használhatatlansága miatt elmaradt. IV. csoport: Derecske—Hajdúhadház 4—0 (1—0), Nyíradony—Debreceni Volán 0—2 (0—0), Hajdú Vasas—Megyei ifjúsági válogatott 6—1 (4—1).

A Kinizsi Trebisovban

(Tudósítónk telefonjelentése) Szerencsén megérkeztek a Debreceni Kinizsi labdarúgó Csehszlovákiába, ahol a Slovaj Trebisov sportkomplexumban kaptak szállást.

A csapatban mindenki egészséges, és az ellátás is kitűnőnek ígérkezik. Hétfőn délután a vendéglátó sportegyesület titkára és Nagy György vezető edző megbeszéltek a debreceni csapat további programját.

Ezek szerint a D. Kinizsi február 10-én Bardajevben a III. liga első helyezett csapata ellen mérkőzik. 12-én Stropkovban a helyi III. liga harmadik helyén álló együttesével találkozik, 14-én Michalovcban ismét egy III. ligás csapat az ellenfél, majd a vendéglátó Slovaj Trebisov II. ligás (negyedik helyezett) csapattal mérkőzik a D. Kinizsi. A sors 17-én Kassán a VSS Kosice II. ligás együttesé zárja.

Természetbaráthét

A XIX. természetbaráthét mai eseményei ismét a Déri Múzeum előadótermében kerülnek megrendezésre. Délután 17.15-kor dr. Szamosújvári Sándor tanár tart előadást — keskenyfilmvetítésel egybekötve — Spanyolor-

szágban jártam címmel. 6 órákor kezdődik Endrődi Lajos, a Turista Magazin szerkesztőjének előadása: Képek és érdekességek a magyar turisztika történetéből. Az utóbbi programot is diavetítés kíséri.

DMVSC elnökségi ülés

Február 8-án tartotta soron következő elnökségi ülését a DMVSC. Először Kiss Tibor ügyvezető elnökhelyettes értékelte az 1981. évi sportszakmai munkát és határozta meg az 1982. évi célkitűzéseket, majd Zákány László ügyvezető elnökhez tette jelentést az egyesület 1981. évi gazdálkodásáról, illetve előterjesztését a DMVSC. Először Kiss Tibor ügyvezető elnökhelyettes értékelte az 1981. évi sportszakmai munkát és határozta meg az 1982. évi célkitűzéseket, majd Zákány László ügyvezető elnökhez tette jelentést az egyesület 1981. évi gazdálkodásáról, illetve előterjesztését a DMVSC. Először Kiss Tibor ügyvezető elnökhelyettes értékelte az 1981. évi sportszakmai munkát és határozta meg az 1982. évi célkitűzéseket, majd Zákány László ügyvezető elnökhez tette jelentést az egyesület 1981. évi gazdálkodásáról, illetve előterjesztését a DMVSC.

Február 8-án tartotta soron következő elnökségi ülését a DMVSC. Először Kiss Tibor ügyvezető elnökhelyettes értékelte az 1981. évi sportszakmai munkát és határozta meg az 1982. évi célkitűzéseket, majd Zákány László ügyvezető elnökhez tette jelentést az egyesület 1981. évi gazdálkodásáról, illetve előterjesztését a DMVSC.

TEREMBAJNOKSÁG

Nagyváradiai két győzelme

A hét végén folytatódott a debreceni városi sportcsarnokban a hagyományos téli teremkézilabda-torna küzdelmei. A mintegy 300 néző jó mérkőzéseket láthatott. A csapatok javuló formában játszottak és sportszerű légkör jellemzte a mérkőzéseket.

Női városbajnokság: D. Középtéptők—D. MEDICOR 18—3 (7—5), Gólok: Kecskés 5, Csongrádi 4, Kiss E. 4, Vassné 2, Varga E. 2, és Péline, illetve Emődi 2, Halász 2, Balogh II. 2, Makszinné és Balogh A. — Nyíradonyi Tanárképző—D. MEDICOR 21—9 (10—9). A debreceniek góllal Horváth 3, Balogh A. 2, és Emődi szerzték. — D. Középtéptők—D. Kinizsi 22—10 (13—5). Gólok: Kecskés 6, Győrkei 4, Csongrádi 4, Kiss E. 3, Vassné 2, Kiss Zs., Péline és Varga E. illetve Bojtor 7, Tatár 2 és Di-

Beke 2 és Sári. — Hajdúszámszoni Gázláng—D. MEDICOR 25—23 (13—11). Gólok: Jakab 7, Kupai 7, Ferencz 5, Tiszai 3, Juhász 2 és Pozmány, illetve Erckövi 12, Szörnyí 3, Vancsa 3, Kárárdi 2, Szilágyi, Fejér és Pelel. — D. MEDICOR—Nádudvar 23—21 (13—9). Gólok: Erckövi 9, Vancsa 4, Fejér 3, Pelel 2, Kárárdi 2, Szilágyi, Szörnyí és Kárárdi, illetve Beke 4, Papp G. 4, Nagy S. 4, Sztrétye 3, Sári 2, Orvendí, Dobi, Dévai és Turli. — Nagyvárad—Hajdúszámszoni Gázláng 20—16 (9—8). A hajdúszámszoni gólok szerzői: Kupai 7, Jakab 4, Kincses 2, Juhász 2 és Horváth. Férfi Napló Kupa: Püspökáldány—Balmazújváros 21—21 (10—11), D. Allami Gazdaság—Hajdúböszörmény 18—17 (10—9), D. Spartacus—Polgár 31—21 (12—11) — Ifjúsági: D. MEDICOR—H. Gázláng 25—6, Nádudvar—Gépipari 15—15, D. Sportiskola—Püspökáldányi ITSK 20—14.

SOROKBAN

DMVSC—Miskolci VSC előkészületi labdarúgó-mérkőzésre kerül sor ma délután 2 órakor az Oláh Gábor utcai edzőpályán.

Hajdúszámszoni alapfokú sportvezetői tanfolyam indul. A jelentkezéseket február 12-ig kell a városi sportfelügyelőség-re megküldeni.

